КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

Ера. 29 январь 1970 шу. № 12 (4866). Мах 2 кеп.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парта Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ЛЕНИНСКИ КЪАХЬЕГАМА ВАХТА

100

РЕСПУБЛИКА ПРОМЫШЛЕННОСТА, ТРАНСПОРТА, ГІИШЛОШЪЕЧА, ЮРТАБОАХАМА БОЛХЛОЙ АКТИВА СОБРАНИ

Самарджинаха Грозне В. И. Ленина цІерагІча культура Двореце промышленноста, транспорта, гІишлошъеча, юртбоахама болхлой актива собрани хилла.

Собрани хьайийллар КПСС обкома хьалхарча секретара нис. Апряткина С. С.

«Республика промышленноста, гІишлошъеча, транспорта, юртбоахама 1969 шера беъча балха итогаш юбилейни 1970 шерара лачкхьалкхан план а социалистически декхараш а кхочушдаре ле дезарш» эхача дешах доклад йир, собрани Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета председатела М. Г. ГАЙРБЕКОВА.

Прениеш къамелаш дир новкъостийн КПСС Грознени горкома хьалхарча секретара СИНЕЛЬНИКОВА, КПСС Дагестански обкома эгІача а кхачан а промышленностан горгашан отдела заведующа АРГУЛИЕВА, Ножай-Юрта районе юрта боахама управлени начальника БАШИРОВА, КПСС Кънибаседа-ХІирий обкома юртбоахама отдела заведующа ДИГОРОВА, «Грознефть» объединени начальника НАЗАРОВА, Черси-Балкхарой АССР юрта боахаме министра заместитела КУРАШЕВА, «Грознефтехимзаводы» объединени начальника ПАЛЬЧИКОВА, Сунжински районе «Красная Армия» колхоза председатела ЯСИНЕЦКАЯС, Назрановски районе «Знаменский» совхоза звеньевоба ИТАЗОВА, машиннолье Грознени отделени начальника ПОПОВА, облсовпрофа секретара СЕЛЕЦКЕ.

Актива собрани тІейийцар промышленноста, гІишлошъеча, транспорта, юрта боахама болхлой 1970 шера дола социалистически декхараш. Нохч-ГІалгІай АССР бердига къахьегамхой тІехьийхар собрани декхьашхьна хІара предприяте, организаце, колхоза, совхозо тІийца декхараш кхочушдела Іалашдеш В. И. Ленина юбилейна эвилленца накъадхаран кхы а шерегІа социалистически ях йоархдара.

Нохч-ГІалгІай АССР промышленноста, гІишлошъеча, транспорта, юрта боахама къахьегамхой цІерагІа собрани кхайнарал дир лоалакарча вакарий республикай — Дагестана, Къилбаседа-ХІирий, Черсий-Балкхарой къахьегамхошна халкъ боахаме культуран дІахо догІадаладара, пачхьалкхан лаан толамца кхочушъяра, производства экономически эффективность лакхъяра, В. И. Ленин вах 100 шу дузача денна эвилленца накъадохара йолаш социалистически ях дІахо яхьара уж тІахьехаш.

Собранех йола отчет лоаргІа.

Лакхача къахьегама толамашца чакхбоакх январь бутт крекинг-завода Коваленко Николая кулгалдеча №№ 15-16 йолча установка технологама. Мехкдаьтта продукци арахецара 25 ден задани 110,1 процент кхочашъеш цар. Плавал совгІа арахийца продукци ахараш сомий мохь я. Укх шера дукха Іи, электроэнерги, реагенташ кхоьий. Къаьстта дика къахьегаш ба укхаза оператор А. В. Демин, оператора гІоанча Н. Н. Гулиев, оператор А. К. Разинкова Л. Колкова, кхыбараш.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) оператор А. Демин, оператора гІоанча Н. Гулиев, оператор А. Разинкова.

И. Плиева сурт.

Дуккхача шерашка Грознески химически комбината № 133 — 135 йолча цехе слесарьлла болх беш ва П. Н. Марушкин. Накъан безаме, Іимерзл хиларвен хьинаре къахьегарцех ций, сий даьккхад цо коллективе. Цо ремонт яь оборудовани цхьаккха хьовзем боацаш болх беш хул. Цеха болхлошта юкъе хьалхарчарці коммунистически къахьегама ударник яда цІи яьккхар цо.

Сийлахь боккха Даймохка тІом латтача хана фашистех маьрхе латарах цунна еннай «Слава», «Красная звезда» яха ши орден нийс медали.

Общественни балха тІа а хьинаре декъа лоац цо. Цеха дикагІчола рационализатор лоархІаш ва цо.

СУРТА ТІА: болх беш ва слесарь П. Марушкин.

С. Хугаева сурт.

ХІАНЗЗЕ А ДЕНЗ СУХАЛБЕ, ГІИШЛОШЪЕРАШ

БІубенна дІадоладаьнна питилетка тІехьара шу Нохч-ГІалгІайчен гІишлошъераша. В. И. Ленина юбилейна пакъаболхача республикан гІишлошъераша бертига шоай икъ тІабахийтаб шоаш тІайина декхараш пачхьалкхен плани хана хьалха кхочашъяра. ХІаьта цар тІайийца декхарам довкха да. Хьал а я, болх бе йолалийта оза мехкдаьтта, газова, кхачен промышленноста, юртбоахама, культурно-бытовой дукха объекташ, нахе чубаха цІенойт.

Питилетка дийлагІча шера республика гІишлон-монтажни организацеша хьайкр дукха лоархІама гІишлоий. Хьал а я, пусконаладочни балхаш дара дІавлар ЦГФУ, внеплощадочни канализаце шоллагІа аргІа, хьайкр 3264 моттиг йола школаш, кхыйола лоархІаме гІишлои. 1968 шерачул 7,6 процент дукхагІа дир гІишлон-монтажни балхаш, къахьегама овсарле 5,5 процент лакхъелар. Хьалха латтача гІишлошъеча организацей опыто къаьстта хьахьокх шу доладелча денз къахьегам ниса вІаштІехьбаьккхача, ритмично болх беча коллективаша лакха къахьегама толамаш довхаш хилар.

ГІишлош хьалъечара къахьегам кхетамца вІаштІехьбаьккхаб «Грозхимнефтеремстрой» треста. Бизза пайда эц гІишлошъеча техникех, механизаци кьй халача балхашта, материальни поощрение принципех шерра пайда эц. Хьалха латтарий методаш белха юкъе кхухь треста гІишлошъераша. Цудухьа питилетка дийлагІча шера план 125 процент кхочашйир. ХІанззе а денз ритмично дІабоЛабаьб цар шоай болх юбилейни шера а.

Иштта дика къахьегаш ба массехказа вІашта. Ерригсоюзни социалистически яхье хьалхара моттиг яьккха «Чечингушводстрой» управлена, № 7 йолча треста Грознески монтажни управлене, «Южмонтажавтоматика» треста управлене гІишлошъераш.

Цхьабакъда, цхьайолча гІишлошъеча организацеша шоай къахьегам боатгІача тайпара вІаштІехьбаьккхабац. Царех СМУ-3, СМУ-6, СМУ-12, кхы дуккха яраш. Цудухьа республикерча гІишлошъераша дукха пачхьалкхен декхар тІадисар. Капвложенешта хьахийца хиначч 206 миллион сомах пайда эцанзар совхк 183,1 миллион сомах мара, гІишлон-монтажни балхаш дара шера план 90 процент мара кхочашъяьйи. Хьал ни деш дисад 22 эзар квадратни метр паха чубаха цІенош.

Цун кертера бахьан да дукхача гІишлошъеча управленеша дІадахача шера хьалхарче декхаре а денз ерриге материальни кхьзен ресурсаш оарцагІъхьа кхо ца хьегар, гІишлошъерий болх ритмично дІагІоргболаш гІулакх вІаштІехь ца даккхар. Ханкаьха къестадаш планировани яра деша, хІара квартала де деза балхаш белгал а даьха, дІадовлийтан гІишлошъераш. Цу методах болх беча штурмовщина чул шу чакхдовлаче хана. Уж санна дола гІулакхаш юбилейни шера нийсдалийта йиш яц.

ннйсдаика кхоачамбоалараш юбилейни шера ца нийсдалийтара. ВІаргІача—шера ритмично болх барга, хьежжа мара вІаштІехьдаргдац гІишлошъерий пачхьалкхен плани шоаш тІайийца социалистически декхараш кхочашде. Цу гІулакха эттара хьалха ле дезар да гІишлошъераша, гІишлошъеча техникага биззала низаца болх байтар. ХІара гІишлошъеча участке шин сменагІа болх бар. ЦІенаь дІадаккха деза болалой низапи хьехийца ахчан средствашм дуккхача объекташка дІа-хо дийкъа лоаттар.

Шишхаштта кхоачамбоалараш нийсалу заказчиктий бехкех, къаьстта кхочашье лезача балхашта планирование ечен материалашца хьалъеш латта объекташ Іалашъечен. Ший ханлахьа вшача оборудованеца, материалашца гІишлошъераш Іалашбе декхарийла ба заказчикаш. Материально-технически Іалашо яр производственно-технически комплектаццига яхха еза. Цо торо хулийтаргьа ритмично болх дІабаьха, гІишлошъю организацеш хаппахьа ешача материалашца Іалашье.

ГІишлош хьалъечара болх ритмично дІа ца баьхара бахьанех Іа да цхьайолча партийни организацеша, боахамий кулгалхошта кадраш хьахаржара а. Уж дІанийсъяра деша а йоагІача хьисапе йоакхо ца ер. Цудухьа гІишлошъерий, специалисташ кхетаста хушалу, тоъаш бац специалисташ. Уж санна дола гІулакхаш дІахо хилийта йиш яц.

Укх шера планкирование экономически стимулированен кердача системага яха йолалургья гІишлошъю организацеш. Кердача хьелашка йоалача гІишлошъеча организацешка деза харгдоацаш да ритмично, рентабельно болх бергболаш къахьегам вІаштІехьбаккхар, дерригача технико-экономически хьоккхамий план кхочашъяр. Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш декхарийла я предприятей кулгалхошна, специалисташа, гІишлошъераша экономически дешар Іомадийта вІаштІехьдаккхар.

Юбилейни шу толамца чакхдаккхар пий керттера декхар хила кхетаде деза хІара участка, бригада, смена коллективо. Цу гІулакха кхьзен материальни ресурсаш оарцагІъхьа еза гІишлошъеча организацей кулгалхошна.

Лира къовсам лоаттабе беза тІайийца декхараш кхочашдара новкъарло мел ер дІакхихара. Кулгашца деча халача балхашта автоматизаци механизаци ерг-йола гІулакх вІаштІехьдаккха деза специалисташа. Тоаде деза гІишлошъерий бытовой хьелаш. Къахьегама дисциплина телхаераша, брак ераша, гІишлош хьалъяра технологи телхаераша халдаза къовсам лоаттабе беза.

Пачхьалкхен план хана хьалха кхочашъеча, къахьегама овсарле лакхъеча чІоагІа лоархІаме да хІара гІишлошъеча участке аккордно-премиальни система юкъеяхьар. Цу система хлапи а телаш совбаккха беза гІишлошъери материальни бехьач.

В. И. Ленин вах бІаь шу дузача денна къахьегама совгІат кийчдарь, пхе шеро план хана хьалха кхочашъяра гІишлошъераште юкъе шерра социалистически ях йоархье еза профсоюзни организацеша. ТІайийца декхараш кхочашдара гІишлошъераште мел эша хьелаш долаш да. Цу гІулакха тІадерзаде деза дерригга низаш. Юбилейни шера ритмично болх ба беш цхьаккха гІишлошъю организаци хила йиш яц.

1970-ча шера кхочашде деза гІишлон-монтажни балхаш совкъарча 31 процент дукхагІа да. Из дукха боах ба. ГІишлош хьалъяра болх цІенхаштта тоабара укх шера вІшагІъеллача Нохч-ГІалгІай гІишлошъеча управлене кулгалхоша берригга шоай ниэ тІабахийта беза лоархІаме промышленни объекташ, нах чубаха цІенош хьалдеча дІадалача шера

ФУМЕЛ КИЙЧДАЬД?

Шелковской района ххаш лелдераш хлат чувшашехьа дика цІен а хь, хержа а хержаш склада дІадоттадар фуна лахьхІа хлат. ХІаьта ерригга помещени кувлех, денах цІен а я керашта, палхашта, тхованашта ешаш йола ремонт а я фуна зе деш йолча со доахкача хІамашта дукхьала доьхьа а техе хьилхие кийчъьяр.

ЦІенахга дилача района бергача боахамашка фу цхьоьлагІчей шоллагІчей класса кийдинех да. ХІаьта цІендаь фу, масала, горох, буркус ялача лаьара дукхьала моллаш а техе дІаоттаваь. Боахамашка цІенаьза дисар 200 центнер люцерна фу мара дац. ХІаьта из а хІанз цІендаш да. Геттара дика лел из болх «Красный пахарь» яхача колхозе.

Фуна лаьрхІа хьашІаш Іалашъяра гІулакх ХІанз а тІехь бокъалгахьа дидарда да районе. ХІара шера хьашІаш фу боара-мал совгІа тІоелал а боалаш хул района боахамашка.

Уж гІалатан тергалдьа дейладелча боахамий кулгалхоша укх шера а. Цхьан «Червленский» колхозе (керттера агроном Н. А. Гареев, склада заведуюши Е. С. Авалова) мара бизза терсам тІа-балийтабац фуна лаьрхІа хьашІаш йоккъаря. Цудухьа цар Іалашаь фу 15 процент мара тІоадал а ца боаллаш, кьетІаалларга киллача 100 процент дакьи йолаш да.

Из гІулакх ахьча боахамашка во вІаштІехьаьаьккхаь. Масала «Коминтерн» ахача колхозе бІаьсти дІаде дезача фух тоъаш ях 260 центнер кена, 500 центнер куга, 50 центнер гороха фу. Тоъал Іалашдаьлаш дуган горохен фу Ленина цІерагІча колхозе я.

Боахамий цІаленеши керттера агрономаши фу Іалашдара, из цІендара, докъалара хьинзе а боагІаш бола терсам тІа ца бокийте ха дІайодаш латт.

С. ШАБАНОВА.
Шелковской районе пачхьалкхен фуна инспекци начальник.

ДІадоладеннад къахьегама керла шу. Ший тайпара белгала хургда из къахьегамхошта. Колхозоше лелацеш, юбилейни ала ша. Цхьабакъда, дІадаха шу а дуккхача хана дагар я аргдац царна. Цу шера йиннай колхозхой керда Хьокхама Устав тІайийца Ерригсоюзни съезда.

Советски юрто баьча наькъа дІахо йодача, хана де лерхІарий ксадам боллаш план оттайкр ший къамаьле Л. И. Брежнева. Дукха да Ленина цІерагІча колхозе къахьегамхой а шоаш баьча наькъапара дагга лаьа йиш йолаш. Баьша дукха хе ца 10 шу даде а цу хана дана йоарргьйоршш кхуний Петропавловская яха станица. ХІаьта юртта эгравьнаш къахьегамхой эвоккхмаш а. Дукха дукхагІа хинид, колхозе хьайбаш, лакхьеннай цар продуктивность, юртбоахама культурай хьуькъьам лахьбенаб. Цу дерригача гІулакхашца дуьззедена хІаьра шера чІоагІлуш йоагІа боахама экономика, дукхагІа хул екъаш йоаца фондаш. Цу хана деза оалгара хувшеденнад колхозхошта алапи дилар а. Массехк маса доаладерга, из 1960 шера колхозе хІара гектар лаьттах байпа пайда 136 сом бар, хІаьта дІадахача шера из цифра 206-мега дІакхаьчар. Лаьтта лелладара культурала лакхьярах хІара гектар лаьттах эффективно пайда эц хІанз колхозоша. Нагахь санна 10 шу хьалхагІа кхашка йохкаш хиннай удобренеш 3175 тонн хиннаяле, дІадахача шера 13134 тонн яр уж. Кхы а дукхагІа лакхбенаб кхаийке минералнии удобренеш чкара боарам — 20-зза. Цу тайпара белгалонаш хиннай хьайбай боахама а. Нагахь санна 1959 шера колхозе хиниа дерриге хьайбаш 1987 хиннадале, хІанз 2606-мега дІакхаьчад. Цу дакъе доахан 755-вегара 1262-мега кхаччалца, дийбад, хьовлагІа дакъа таргга тІакхийтай хьаклари. Цу тайпара хувшеденнай доахан структура я. ХІалхагІа дерригача хьайбашта юкъе 35 процент мара доахан хиннадеца, укх шера 49 процентага дІакхоачаргда уж. Цу бакъдарша хьахьокх колхозо шурий лоастам болаш болх беш хилар.

ЮБИЛЕЙНА НАКЪАДОЛХАШ...

Цу тайпара лакхъенний колхозе хлат даккхара темаш а —1,5 зен. Цу хьаньелха боккха пайда баьнаб ххаш леладерашта хий лехка лаьтташ дикагІа леладарах а. Дукхьала укх тІеххьарча шин шера 1200 гектар дукхагІа хинад уж. ХІаьта хий дехача лаьтта хІара гектара хьунхьаш шоаза дукхагІа бе хий па дехача лаьттай гектара чул. Хий цехача лаьттай хІара гектара кІа хьувкхьш 30—35 центнерага, хьажкІаь — 42 центнерага кхоач хІанз. Цу гІулакха доккха новкъостал хул, хьалха башха теркал ца дош хинна гІулакх — семеноводство, хІанз лерттІа леладеш хилар. Колхозе вІашагІъеллай фу лелалу бригада, хьалтьай фу вІенду пункт. Цу гІулаккхаш торо хулийт хІара шера дІадуьш дола фу дІуххьала цхьоалегІчен шоллагІчен классах хилийта. Хьалха санна доацаш, дика оттадела хІанз колхозе шоаза гІа юкк пожни мой культураш хІара гІулакх. ХІара шера эзара гарга гектара тІа юя уж. Из баьцан дохалаш, колхозой торо хул доккхар баве хІара шера тешаме лелае. ХІаьта лоаш ла, хьайбай продукцин яар доккхар баш чІоагІа хийола мол дувзадена да. Укх тІеххьарча шерашка колхозе вониха шура шоаза лакхъеннаб, фу — шоаза, лула — 1,8-зза. ХІаьта ерригача хьайбай продукце товарность 70 процентагара 94-мега кхаччалца айеннай.

ХІанз Ленина цІерагІча колхозе къахьегамхой бІубенна къахьегаш ба цай барча юбилейна архача къахьегамий толамашца накъабахара. Колхоза пхиъ механизировании звено болхлой кхашка минерални удобренеш ехкаш ба. Дуккхал цхьа январь бетта механизаторша кхашка арайийхар удобренеш 5 эзар тонн я. Цул совгІа бІаьсти юча культурашта лаьрхІа Іалашдаь дерригга фу цхьоалагІчен шоллагІчен классал да. Иштта на хила дарьдацар. Бехиттоккхай да кхаш лелаерий декхараш лерригга чуда деза хлат 9000 тонн, 2900 тонн баьцахараш, 900 тонн гидуаргаш. Уж декхараш кхочушдара боккхача лоархІаме да хІанз, Іа екха латтача хана, кхайина чудолийташ хий дилар. Цудухьа дІадоладаьд цу хьекъехьара юххьенцара билхаш. Диццдев бац колхозе механизатораш бІаьсти кхашка хий лехка дезайга я. ХІанзалехьа тоаль яьккхий доагІаш хьисаш кхашка дий детта 22 установка, кхоь насосни станци.

ХІанз хьатІаьттий колхоза ерригача отраслей къахьегамхошта шоай практика теоретически чІоагІъяра аьттуе балашагІа йола ха. Тайп-тайпарча курсашка дешаш ва хІанз бІаь совгІа колхозо. Уж бе механизатораш, хьайбаш лаладераш.

Дукха хе йисаяц хІанз В. И. Ленина юбилей тІаккача. Цудуха колхоза берриге къахьегамхой бІаь денна йолча вахте а этта, пачхьалкхенга хьайбай продукташ йохкара хьалхьарча квартала план кхочушъяра къахьегаш ба.

ТІехьабкеа безам болаш бац механизаторац а, Цар дош ленвал цу юкъа, ерриге юртбоахама техника, инвентарь тоаль яккха, хІаьта кхашка органически удобренеш яхаре шера пхан 15-гІа март тІакхоачаш кхочашъе.

«ТешагІйиш я юбилейна къахьегама совгІаташ кийчдара тІагІертта къахьегаш болча колхоза къахьегамхоша шоай доп кхочашдергхилорах.»

Е. ИЗВАРИНА,
Грозненски районе юртбоахама производственни управлене керттера агроном.

ПЛАНАЛ СОВГІА—ЭЗАР ТОНН

ЛоархІамех бехктанхамен балхаш да «Старогрознефть» НПУ кхоалагІча промысла мехкдаьтта дІаухийтача цеха коллективо дераш. Ер шу доладелча денз планал совгІа мехкдаьтта чакхдоахача заводашка цеха болхлоша дІадаьхийта мехкдаьтта эзар тонн я. Къаьстта дика къахьегаш ба операторан Дубинкева Надежда, Майорова Нина, Гичаев Саид, Тураева Пепу кхыбараш. Цар массане а я операторги лаборантех говзалаш. Юкъера лаьрхІача хІара сменах нормаш 115—120 процент кхочашъю цар.

Цеха мехкдаьтта дІаухийтараша шоай къахьегама толамаш летаду В. И. Ленина юбилейна.

А. ТИЩЕНКО,
«Старогрознефть» НПУ транспортни контора прораб.

БЕТТА ЗАДАНИ КХОАЧАШЪЯЬЙ

Ленински къахьегама вахте латтача Грознески химически комбината коллективо товарни продукци арахецара бетта задани 107 процента продукцина реализаци яра задани 101,3 процента кхочашъеш я. Комбината цехашта юкъе хьалхача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай Дронкин Владимира кулгалдеча спирт арахецача цеха химикаша. Иштта дика къахьег фенола ацетона арахецача Баев Александра керте латтача цеха коллективо а.

Н. КОСТЫРИНА.
Грознески химически комбината плановни отдела начальник.

ВЦСПС ПЛЕНУМ

Москве, къахьегама Дворецe 27 январе болх бе йолаеннай Профессиональни Союзий Ерригсоюзни Централни Совета пленум.

КПСС ЦК декабрьски (1969 ш). Пленума, СССР Лакхехьарча Совета йоккІагІча сессе кхоагехи профсоюзий декхареш доклад йир КПСС ЦК Политбюро члена, ВЦСПС председатела А. А. Шелепина.

Цул тІехьагІа лаьийгІар ВЦСПС секретара В. И. Прохорова «Бедал, доагор- электроэнерги, материалаш халкъа боахама кхоар тІехьа лоатт йбу къовсам лакхбара хьакъехьарча профсоюзни организацей декхарех» яьча докладага.

Рузкъан кхомбара режим лоаттадара, рузкъа лоралара, долл доацаш ца хилийтара, на доцдайтара къовсам лоаттабара болхлойн гІулакхера мехи оарцагІбоахача профсоюзни организацей бокккха лоархІам хилар белгалдаьккхар докладчика.

Дехкар латт рузкъан кхомбара, общественни производства эффективность дІахо а лакхъяра хьинаре лоаттабеча къовсама къахьегамхой дукхагІа юкъеозарах.

Превех къамьлаш даьраша хийцар КПСС ЦК декабрьски — (1969 ш.) Пленумен СССР Лакхехьарча Совета йоккІагІча сессен решенеш советски наха цхьа барт болаш могаеш хиларах, профсоюзни организацей болх цІахо тоабара дийза даргдоалачох.

Пленуме секцих болх бе йолаеннай.

(ТАСС).

Л. И. БРЕЖНЕВЕИ Н. В. ПОДГОРНЕИ ЧССР ФЕДЕРАЛЬНИ СОБРАНЕ ДЕЛЕГАЦЕЦА ВІАШАГІКХЕТАР

27 январе КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежневеи КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателя Н. В. Подгорнеи КПСС ЦК-а тІайийцар СССР Лакхехьарча Совето хьийха официальни доттагІлен визитах ена Советски Союзе йола ЧССР Федеральни собране делегаци.

Советски къахьегамхоша шоаш массанахьа а дот цІела, безаме тІазьарах чехословацки новкъостешта баркал аьлар. Советски Союзе гІолла шоаш го баьккхарах, Москве, Ленинграде, Минске, Киеве, Тбилисе, Волгограде вежарашха вІашагІбеттабаларах шоашта хийтар дийцар делегаце членаша.

Чехословакера баьххача хьалшаша дийцар шоай Коммунистически парте хьалхле а лелаеш мохк политически экономически вІашагІтохара, социалистически карагІдаьнараш чІоагІдара, социализма мехкашцара вежарашха доло бувзамаш дегІадоаладара тІехьа Чехословаке къахьегамхоша лоаттабеча къовсамах.

Новкъосташа Л. И. Брежневеи Н. В. Подгорнеи дийцар коммунизм хьалъяра программа чакхдоаккхаш, машари дунен халкъашта юкъера кхерамлен чІоагІъяра декхараш советски халкъо кхочашдеш хиларах.

ЧІоагІа раьза а болаш белгалдаьккхар ЧССР-ен СССР-ен вІаши леладу тайп-тайпарча оагІонашкахьара гІулакхаш шинна а мехка долча берката, социализма дунен содружества хьаштаща хадданза чІоагІлуши тарлуши хилар. Белгалдаьккхар ЧССР Федеральни собране делегаце визит Советски Союзен Чехословакен халкъаш вІашагІтохаш дола доларгдоаца доттагІали традиционни интернационални бувзамаш чІоагІдара гІулакха юкъе лоаца лоархІаме дакъа хилар.

Къамаьла хилар безаме, дот цІена.

(ТАСС).

В. И. Ленин вань 100 шу дизарга

БІАЬЧЧА ДОКУМЕНТАЛЬНИ ТІЕХАЬЛЕ

Советски халкъ, дерриг а прогрессивни адамаш Владимир Ильичан Ленин вань 100 шу дизара доха доагІаза тайпара цакъадаха кийчлуш да.

КПСС Центральни Комитето Іалашмате боккха лоархІам бу ІаьдагІа йоза ленински литературни документальни тІехьале гульеш, дІайилла уллаеш, цунах пайда эцара. В. И. Ленина кулга йоьзача документаш парте ехкача дуккхача Іилман учрежденеша итташ шерашка лийхад, гулдаьд, ма дарра Іомадаьд.

Вай мехка эггара хьалха ленински документаш гулде йолаенна организаци Октябрьски революцин историхи РКП(б) историхи йоза Комисси (Истпарт) яр. Цул тІехьагІа из болх беш хилар 1921 шера йилла Марксен Энгельсен Институт. 1923 шера бІаьсти Московски партийни организацин нийсатарагІа хьаьн ленински документальни тІехьале дІахо шерра гульеара вІашхІехьдаьккха В. И. Ленина Институт. 1923 шера 29 ноябре РКП(б) ЦК Политбюрос баьча социамарагІа ерриг а ленински кулга йоазон материалаш чуйоедаю алхха ше цаІ мара йоаца моттиг лорхІаргйолаш цІоагІйир из институт. Официальни из хьайийлар РКП(б) XIII-ча съезде 1924 шера мео яьча решенегІа.

В. И. Ленина Институт хьайийллачул тІехьагІа Институто цунга дІаделар цу хенаьна гулдаьд хиина Владимир Ильича дерриг а документаш. 1924 шера 12 эзар ленински документ Институте дІачуделар Совнаркома делай Управлене. Царна юкъе дар Ленина кулгаш яздаь, цо я белгалонаш тоадьирхи тІадола, кхы тайпа Совнаркома а Къахьегаман Оборонан Совета а протоколаш. Цул совгІа, царна юкъе дар Владимир Ильича балха гІулакха лакхерча партийни пачхьалкхени организаци дІа-юкъа даьча йоазоний документаш, цун шиь архив а секретариата архив а.

Революци ялалехьарча ханара В. И. Ленина ІалашмІате дукха кулга йоазош дІачуделар тІехьанна йоккхача партийни пачхьалкхени деятеля, Владимир Ильича соратника, сесаго, догтарІачо Н. К. Крупскаяс. Царна юкъе яр парте программаш кийчъярах йола материалаш, дуккхача статьяй кулга йоазош, письмош, рефератйн даьча къамаьлийн планаш, хІаьта иштта Ленина яь белгалонаш тІайола книжкаш а. Дуккха ленински письмош хьачар Институтага А. М. Горькегара, хІаьта 1929 шера йижарчо Анна Ильинична Ульяновас-Елизаровас Марии Ильинична Ульяновас хьачудениад хІанз В. И. Ленина Сочиненей биззачу гуллама 55-ча тома доккхагІйола дакъа дІалоациш дола, Владимир Ильича шиь цІей нахага кхаьхьита письмош.

1927 шера В. И. Ленина Институтах дІатехар Истпарт, хІаьта цул тІехьагІа дикъ шу даьнача гІолла, Марксен Энгельсен Институт а, Іилман кердача учреждене а ВКП(б) ЦК-ара Маркса — Энгельса — Ленина Институт хьанка цІе тиллар (1956 шера дено — КПСС ЦК-ра марксизма - ленинизма ИнститутІ. Центральни партийни архив хьина цІе тилла йола цхьа архив а еш вІашагІтехар цу учрежденей архиваш а. ХІанз цунна чухь гулъяьй ерриг а кулга йоазош документальни ленински тІехьале.

КПСС ЦК-арча марксизма-ленинизма Институте Центральни партийни архиво, цул хьалхагІа хиинарчча санна мара, цІенха а сацийтадац В. И. Ленина керда кулга йоазош документаш лехьа. Алхха шолагІа дунен тІом чакхбьаннчул тІехьагІа дІадаьнача шерашка цу чу хьачухьаьчад 2300 совгІа керда ленински документ.

ДукхагІа дола ленински кулга йоазош документаш, къьастта а советски хенара дарац, вай мехкахь хиинад. хІаьта уж гулдаш аттагІа кулийтар советски цаьна сакъетам лакха хилар, сийлахь-воккхача баьчарчи хьехархочучарчен цар безамо. цуй цІерацца цунах йола уйлаш дуьззадена мел дола хІама юкъдисара массе тайпара ковкъостал де царна лаьро.

1900 шерагара 1905 шерага кхаччалцен. 1906 шерагара 1917 шерага кхаччалцен йола пхьйтта шу совгІа ха политически эмиграйе Ихлача хьалашка яххалца ша бахаш хиинаб В. И. Ленини Н. К. Крупскаяи. Тайп - тайпарча хьанашка уж баьхаб Германе, Англе, Польше, Швейцаре, Финлянде, Бельге, Дане, Итале, Чехословакие, Швеце. Доазал дехьарча мехкашка ІалашмІате боккха революционни, Іилмани, литературни, пропагандистски болх баьб Ленина. Цудухьа доазол дехьа дисад ленински кулга йоазош, письмош, документаш.

В. И. Ленина произведеней цхьадола кулга йоазош письмош, цо яздаь парте документаш вай мехка доазонал арахье меньшевистски эсеровски деятелей бе шийлеина хиинад. хІаьта царгара капиталистически мехкий архиваш ки институташки кхаьчад. Цудухьа да революци ялалехьарча ханара ленински документаш советски хенарча документашца нийсдача кІезигагІа дисар.

Цхьабакъда, доазол дехьарча мехкашка хиина Ленина дуккха документаш дика уйла йолаш болча цаьха ковкъостала, вежарашка йолча коммунистически партей ковкъостала хьалххе а марксизма - ленинизма Институте чукь вІашагІтоха а аьттув баьнаб.

Масала, дунен шолагІа тІом чакхбаьнначул тІехьагІа польски архивистий вІаштІехьдаьнииад Ленина Краковско - Поронински архивера вай парте историх дола эзар гаргга документ лаха. цу дакъе 280 ленински кулга йоазув (579 лист). ПОРП Центральни Комитето 1954 шера совгІате хьисапе Советски Союза Коммунистически партена делар уж документаш, хІаьта цул тІехьагІа уж марксизма - ленинизма Институте хьачу а кхаьчад.

1939 шера Швейцарера кора а дах хьакхаьчад йІмарг ларгІема «Рынкай дахьанна» олаш долча дешах ляьна хьача ленински реферата кулга йоазув. ТІом дІабьяннчул тІехьагІа Швейцарера кхаьчад Ленина 40 гаргга письмон открыткен.

Цхьан хиин В. И. Ленина буьзабенна хиначча дуккхача хьаьа морально дехкар, цуцна рьаза хиларен цул гІулакхий сий дарен белгало морг дар цук документаш Москве хьаьчудалар.

ВІаргІв хьайичача, миштай хІаьта ленински кулга йоазони документальни тІехьале гульеш, Іомаеш, уллаеш беча балха результаташ?

ХІанз КПСС ЦК-арча марксизма - ленинизма Института Центральни партийни архиве гулдаьд 30 эзар совгІа В. И. Ленина кулга йоазув, письмо, кхьйола автографаш, 800 совгІа книжка, цу книжкаш тІа Владимир Ильича болх беш яь белгалонаш, хІаргІолла кхьйиха жІакаш, кхьйола легаш тІа а йолаш. хІаьта иштта 400 гаргга сурт, дийна волаш Ленина сурташ дІатІадаьха кадраш а йолаш дола 870 метр кинолента, цо даьча пхьйтта къамаьла йоазув тІа дола 12 граммофонни пластинка.

Центральни партийни архиве гульяь дерриг а ленински кулга йоазош, документаш, сурташ, киноленташ, грамзаписей матрицаш боккхача йолча порнакегІа чайсдаьд, лоралеш юхаметтаоттадаьд, тешшаме, дикача хьал тІа а долаш доладеш да.

Баьчча литературни документальни тІехьале гульяра а ІалашмІатера а гІулакха юкъе доккха дакъа лацад В. И. Ленина цІенгІарча наха: ІалашмІате дукха кулга йоазош, письмош, книжкаш, газеташ, журналаш сурташ хьачуденнача Н. К. Крупскаяс, А. И. Ульяновас - Елизаровас, Д. И. Ульянова, М. И. Ульяновас. Ленински документальни тІехьале гульяра КПСС ЦК-арча марксизма - ленинизма Института дикка ковкъостал даьд Ильича соратникаша, къаьнарча большевикаша, пачхьалкхени партийни архивашш болхлоша, музей, издательствай болхлоша, Іилмни болхлоша, журналисташа.

Коммунистий массеш новлаьа къаьнгІа КПСС ЦК-арча марксизма - ленинизма Центральни партийни архиверча В. И. Ленина фонде гулдаьд книжкий, брошюрай, статьяй бІаьш кулга йоазош, эзараш письмош, записаш, планаш, черновикаш, доклашйи къамаьлийи стенограммаш, дуккха конспекташ, беседай йоазош, переводаш, книжкаш тІара хьаьтІадаь йоазош, статистически таблицаш, белгалонаш яь хІаргІолла жІакаш кхьйиха книжкаш, газетех, журналех, яьха листош, к. кх. дІ., хІаьта иштта эггара хьалхарча Советски правительства официальни документаш а. Дуккха а дукаргІа дола ленински документаш — уж да оригиналаш (подлинникаш, автографаш). Эзар совгІа документ яздаьд В. И. Ленина хьача мехкий яйс меттала.

Владимир Ильича шиь кулга йоазонел совгІа, марксизма-ленинизма Институте Центральни партийни архиве дада Ленинах дола документаш: Ульянов Володя вахар дола метрически выписка, Симбирски гимназе педагогически совето цунна тийна похвальни листаш, Владимир Ильича партийни билеташ, трудовой книжка, партей Советски съездий делегаталла, Учредительни собране членалла из хержарах дола удостоверенеш, Совнаркома здане дІачувута пропускаш, кхьдараш.

Архиве дада Ленина партийни пачхьалкхени гІулакхаш кІоргагІа кхетале йиш хулийташ дола парте центральни органий дуккхача большевистски газетий редакцей документаш. Боккхача мехьа я Ульяновгіаф дезала документальни фонда а хІаьта иштта Н. К. Крупскаяй фонд я. Цу фондий документаш тІа я Владимир Ильича биографии цун производенеш ангаргІа кхетаяра ковкъостал деш йола дуккха лоархІаме сведенеш.

Ленина литературни документальни тІехьале тар ма лу дукхагІа кхоачаш хургйолаш гульяй. Цхьабакъда, цо статьяш, письмош, документаш мел яздаьд, рефераташ, докладаш, къамаьлаш мел даьд боккъонца ала хьа доллаш, селлара шерен дуккхача тайпарен хиинад баьчча вахари гІулакхаши. Сочиненей биззача гуллама томашка непатроаш а «Коьданаза долча В. И. Ленина белхий список». Цу тІа 900 совгІа цІе я. Спискана юкъейиккхьай уж язьнь хилар боккъонца хоаш йола а цхьабакъда, хІакхалца хьа цхьаннахьара а кораназа йола произведенеш, статьяш, письмош, документаш. Корло иштта аьттув ца боалаш йисай 1917 — 1923 шерашкарча итт гаргача Ленина киноспьенкий кадраш, цхьадола сурташ, кІезигагІа иля а цул оаз тІаязэь кхоъ граммпластинка.

Из дола хІама кхы юха корадоагІаргдолаш) дийна дІахьенарг лархІа бальн дац. Цу тІа а кІанга мича корадоагІа хьалхагІа цхьаккха хІама ца ховш хиина письмоши документаши. Цхьайола ленински произведенеш католарах мара йоазаш яц, хІаьта цар кулга йоазош довцаш да. Уж тІехьардараш юхадиса йиш йолаш дар уж кепадейттача нададельствий а газетийн журналий редакцей а кхьахатишта, юкъа а издательствийн редакцийн болхлой шоай архиваита юкъе. ХІаьта долча, кепатехача Ленина произведене кулга йоазув хьалхар лоархІаме да баьчча документальни тІехьале йиззагІа хилийтара, кеторена.

Владимир Ильича литературни документальни тІехьале иштта гульеши лоралеш уллаеш я мал бьа оаргдоацаш йола адамлой реликвеш уж йоландаа а иштта ленински документаш кепатохар, миллионаш бола пах тІаккхача йиш йолаш уж хилийтар дукха а. Деррига дунен тІа шерра кепатташ я Ленина произведенеш документаш. КПСС ЦК-арча марксизма - ленинизма Институто е цул хьалхагІа хиинарша болх беш яьккхача даха Коммунистическа парте лоІамагІа пхеза арабьаккхаб В. И. Ленина Сочиненей гуллам, кепатеха арадаьккхад 36 ленински сборник. Цкъа санна дуккхаза а кепатеташ араяьхай шин, кхаь, пих томах латта В. И. Ленина хержача произведеней массови изданеш, актуальни дешаьх дола тематически сборникаш, Владимир Ильича цхьацца йола произведенеш. В. И. Ленин вань бІаь шу дузаш араэла кийчдаьча XXXVII-ча Ленински сборника юкъедихьад хьалхагІа кепатохаза хинна 500 совгІа цун нера документ.

ПхезлагІа арахйица В. И. Ленина Сочиненей гуллам биззе ба. Цунах 55 том хиннай. Цунна юкъедахад укх тІеххьарча шерашка хьалехан хьакхаьчан кулга йоазош, письмош, документаш. В. И. Ленина Сочиненей биззача гуллама томашца цхьана арайоаккха боккъонца Іилмай паькъаца кийчъянь йоккха йоаржань справочни аппарат. ХІанз чакхбаьккхаб дуккхача шерашка чІоаргІа къа а хьегаш предметни алфавитни указателаш кийчъеш бань болх. Ленински Сочиненей томашка уж пикъ хьехараш хІанз кецатеха араьхай. Сочиненей биззе гуллам дІахоачаш а беш хІанз арайоаккхаш я кийчоца кхачен материалий массехк том. Арадьникад К. Марксен Ф. Энгельсен шоайла дІа-юкъа кахьийтача кехатий тІера отталь ленински конспект тІайола книжка.

1969 шера 1-ча январе кхачалца йолча сведенеш В. И. Ленина произведенеш итт эзараза совгІа кепатеха араьхай (сочиненей къаьст - къьаста томаш, книжкаш, сборникаш долаш) ерриг а тираж 346 миллион экземпляр а йолаш. Ленина произведенеш дунен а СССР а халкъий 117 меттала яьхай. Тамаш я цІанила а цхьанна а произведенеш селлара дукха а иштта дуккхача меттала а кепатехь араьхкала.

Иштта а сийлахь - йоалаза Ленина бІаьхагІа йола документальни тІехьале гульеш, Іомаеш, Іалашьеш, непеттааш КПСС центральни Комитета кулгалца, парте къьайгІа болча члений, Іилмахой, архивистий, кепайоазон болхлой шерреча активо дакъа а лоацаш марксизма - ленинизма Института тІагІерттан чІоаргІа къахьегаши дуккхача шерашка беча балха лоацца итогаш.

А. СОЛОВЬЕВ,
КПСС ЦК-арча марксизма-ленинизма Института директора заместитель.

ЛЕНИНГРАД. В. И. Ленина юбилей сийна дина къаьхьегама толамаш доах КПСС XXII-ча съезда цІерагІча Металлургически завода коллективо. ХІанз предприяте цехашка хьаьн а уникальни энергетически гиганта —Донбассерча Славянски ГРЭС-а вина 800 эзар киловатт мощность йола Іомара турбина.

СУРТА ТІА: слесарь А. Н. Шешенин 800 эзар киловатт мощность йолча турбина юкъера дадолш йолча ротора обработка еш воал. Сейнах цаІ ха вал норма кхачаянйаш по.

П. ФЕДОТОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Кердача декхараша дІа ма дехха

Белгалдоалаш хІанз да «Путь к коммунизму» яхача колхоза коммунисташ укх шера партийни дешара системе вай парте истории боккъонца В. И. Ленина исторически белхий первоисточникашкара Іомаде дІаболабенна хилар.

Ала дезаш да, царех цхьабараш парте истори Іомаде, дукхьашха дІаболабенен хІанз а общеобразовани тоьал йоцаш хилар, вахара опыт цар йоккха яле а.

Юкъхьацорча рчене дешаш кхакхача хана чухь цар белгалара политически знанеш цІацій, книжка тІа болх бе Іомабеннаб уж.

ХІанз марксизма - ленинизма лардий курс (КПСС истори, политически экономи, философи, Іилмани коммунизм) Іомабеш чІоаргІа знанеш яа езаш ба тха коммунисташ. Шоаш дешашехьа Іомабела беза уж колхози производстверча къахьегамхошта юкъе шерра массово-политически болх бе а пятилетка эшаенеш хаьал хьаяхе кхоачмьэра, В. И. Ленин вань 100 шу дизара баха болгІача тайпара кахьабахара тІаийца социалистически декхараш толаме кхоачашдара из тІаберзаб а.

Кхетадеш да, дешара толам балга эггара хьалха коммунистех шоех, уж дика вІаштІехьбаьнна, декхараш кхоачашдара уйла тІаерзаь, тІагІертта шоай гІулакхаш чакхдоахаш, даим болх беш хиларах тайше долга.

Тха марксизма-ленинизма лардий школай кулгалхой Иван Тимофеевич Чеботарев, Надежда Константиновна Ивченко, шоаш къахаш берех хІаране кхетам теркал а беш, хІамаш дуккагІа чулоцам йола материал хьеха, занятешка гойтара пособеш пропаганда технически средстваш, художественни литературе произведенеш, кинофильмаш, КПСС, ветеранийн дуцарех шерагІа пайда эца гІерт.

КПСС 130 член а КПСС членна кандидаталла керда хьачуйна 3 саг ва «Путь к коммунизму» яхача колхоза партийни организацешка юкъе. Партийни образоване системе дешаш 90 совгІа коммунист ва. Лакхерча дешара заведенешка деша вагІа 8 саг. Лакхера дешара заведенеш йистехьа ва 14 саг. Серноводски юртбоахама техникума заочно отделене дешаш 12 саг ва.

Партийни занятеш йолча хана коммунистий теоретически дешар колхозерча практически гІулакхашца вІхха дуаз пропагандисташ И. Т. Чеботаревеи Н. К. Ивченкоси. Цар хьагойт вай Даиме сийха деІалахарца цхьана тха колхоза общественни рузкъа совлуваш хилар.

Масала, цхьа шу тайпара занятийн йолча хана пропагандистанов. Чеботарева хьаьхекхар тха колхоз деІалахара динамика.

Нагахь санна колхоза 1960 шера дьагІени ахчан доход 1,3 миллион сом, 1967 шера — 3476 эзар сом, 1968 шера — 3 906 эзар сом хиннадале, хІанз тхоьа хьалхашка декхар этад юбилейни, 1970 шера 5,5 миллион сомал кІеззигагІа йоацаш доход дакха сенш. Цу гІулакхе оаха массане а цхьатарра къовсам доттабе беза ерригача юртбоахама культурай хьувкъами общественни хьайдей продуктивности лакха а еш цу кхьан хана продукци лакхара дІабода мал лоабари къахьегамаш оасарле даим лакхъ яре дукъа.

Белгалдаккханза дергдаш цу кружоке деша бегІача И. Ф. Матюхас, Р. Ф. Шиловас, И. А. Брюхованка, М. И. Яценкос, И. Н. Назарова шоашта хьехаш йола материал дика Іомаеш а собеседованешка чІоагІа дикъе доацаш а хилар. Шоай дахара практикера дукха масалаш кхуал цар. В. И. Ленин вань 100 шу дузача езача юбилея сийна тІаийца социалистически декхараш толаме кхоачашдергдолаш болх дикагІа вІаштІехьа фу дань боккъаргбархьогІ яхаш.

Шоашта хьехаш йола материал дика Іомаю коммунисташ Красников Павела, Соловьева Петра, Кирощенко Степана, Шамиев Къурейша, Автондилов Григоре, Маричанский Петра, Кандрашов Васлие, Ибрагимов Ноцблая, дуккхача кхычар.

Цхьабакъда, цхьабола коммунисташ массаза а ахац партийни занятешка. Партийни занятеш юкъейитай коммунисташа Чихачев Павела, Колган Ивана, Литвиненко Ивана, Кузин Ивана, Попов Александра, Амриса Ахьмада.

Партийни дешара системе дешар баІаранца дьалхашна декхар латт — вай Коммунистически парте истори из хьанина Владимир Ильич Ленина сийлахь-боккха теоретически тІехьален кІоарга Іомае езаш.

В. РОМАНОВ,
Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза парткома секретара заместитель.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ГОЙТАРА АГИТАЦЕ НИЗ

Наха юкъе беча политически балха боккха пайда лу дика вІаштІехьаьккха кийчъяьча гойтара агитаце. ХІанз къьастта дукха да В. И. Ленин вань 100 шу дизарца дуьзаденна цун новкъостала наха дІадоваийта дахаш.

Гойтара агитаце лоархІам хкета я беш дукхагІа теркам тІабохийт КПСС райкомон юкхьанцарча партийни организацешка гойтара агитацех лерттІа пайда эцара. Массово - политически балха гойтара агитаце кхоачамах пайда эцара дашаш кест - кеста дуаш партийни заседанешкен партийни собранешкен. Укх шера ховлуш дикагІа кийчъю гойтара агитаци районе.

Районо тІаийца социалистически декхараш, халахь боахам дегІабоалабара пхе шера план юкъаш дола стендаш да укказа. хІара квартала цкъа кердадоаккх сийлен Доске тІа даь йоазув.

Хаи - ханнакхе арадуал «Кроходил районе гІолла йоагІа яьа комсомольски прожектора сатирически газета, учрежденешкара пенгазеташ.

Гойтара агитаце дика терко ю «Верхненаурский», «Знаменский» яхача яккхсовхозий, «Горскнефть» НПУ, «Минеральный» совхоза юкхьанцарча партийни организацешна. Чулоацам болаши хоза кийчдаь хул «Озерный» совхоза парткома секретара нов Гайрбекова кулгалца арадуьла «Комсаш кхеераш» яха пенгазет. Тайп -тайпара хул разкоплете цу тІа яйзу: дешаш: къахьегама дисциплинна чІоагІъяр, корти бохибу малараш маларашца къовсам доттабар, хьалха латтарий опыт дІавдазийтар, иштта дуккха кхыдараш. Пенгазета критически выступленеш парткома заседане, профсоюзни собраните юш, хІаьта цига бехке барошта доагІа тайзар ду. Цудухьа къахьегамхошта юкъе шиш болаш да из. ХІаьта общественни порядок телхараши пачхьалкхен рузкъа кулгаш тІакхуваладо гІартараши къехкаш хул цунах.

«Братский» вицсовхоза парткома балха шера юкъедаьржад цІеча вымпелех пайда эцалга. ХІара бетта лу уж социалистически ялье котбашпарашта. Цу дийнахь царна хетаьь листокаш арахиш партюмо плакаташ кийчду.

Гойтара агитаце, цунах лерттІа пайда эцаш хилча, дика новкъостал лу кагирхой кхьахьаммаши, революционни, тІемен традицешна кхебана. Цу гІулакха ІалашмІате пайдане хургда Даьхе бахьан гражданский Сийлахь - боккхача Даьй мехкен тІемашки баймарий сийна оттадаьча памятникашта, обелискашта юкъе кагирхой комсомола хьаьналга, Советски Эскара гІулакхе уж торжественни накъабоахалга чакхдаьхача, царех лаьца хоза, чулоацам кІоарга болаш фотомонтажаш, фотовыставкаш, витринаш кийчаьна. Цунах дика пайда эц тха районе. Тайп-тайпара я цар тематика: «Цар цІераш даим яхаргья», «Даьхе баьхан шоай вахаб дІаденнад цар», «Даим дийна вола Ильича», иштта дІахо а.

Цхьабакъда, хІаьта а белгалденаза дарган райониера гойтара агитаци тахацарча дин декхарашна дІадеххача бесса ца хилар.

Дукха ха йоацаш КПСС райкома соцаш «Кругловский», «Гвардейский» совхозий юкхьанцерча партийни организацешна мишта кхоачашбу хьоаш хилар тхо. Хьажача гуладелар гойтара агитаце стендаш но кийчьега. Боахамий коллективеша тІаийца социалистически декхараш дуьца стендаш тІа шера цкъа мара хуцаш йоазув, плакатий чулоацам хоадам болаш бац, лозунгашк плакаташи боахамий гІулакхашца дуьзадеина дац. Вешта аьлча, мадарра гуш да гойтара агитаци, цхьа дикка цІей е собитн ехьеш мара кердайоахаш ца хилар. Гойтара агитаце болх вейла лелабераш бех бахь «Кругловский» совхоза парткома секретара нов. Исрапловкен «Гвардейский» совхоза парткома секретара нов. Хамхоскея, гойтара агитацех дикагІа пайда эца, из хоавгІа чулоацам болашагІа хулийтадаь кьадийхад района ерригача юкхьанцарча партийни организацешкара.

Р. МУРТАЕВ,
КПСС Надтеречни района пропагандаи агитаци отдела заведующий.

Тайп - тайпарча предприятей заказаш кхоачашдеш я «Малгобекнефть» НПУ ремонтно-механически цех. Буруь деттача оборудованена капитальни а текущий а ремонт яь ца Іеш лакха давлени йолча арматурана керда задвижкаш кийчъю цехо. ХІаьта уж заводе эчарех эшашагІа я ц.

Пятилетка хьалхарча дикъ шера плана 102,5 процент кхоачашйир цеха коллективо. Уж толамаш доахача дукха даькъа доаш даим хьоахаме къахьегача цхьа коммунистамеи комсомольцашеи. Царех дукхагІбараш хІинзлехьа 1972-ча шера чотах болх беш ба. Уж ба коммунисташ товараш Полтаев Ваха, Стимов Василий, Сорока Иван, комсомольцаш, Гуджубеков Анатолий, Верченко Виктор, кхыбараш.

Боккха пайда баьб укхаза болх беча дуккхача рационализаторашо. Дукхьала арматура задвижках хьеча рационализаторски предложени юкъейоалларех цхьан шера 21 эзар сом пайда хилар цеха. Хьинар долча новаторех ба Яндиев Карим, Плиев Султан, Магогонова Вера, кхыбараш.

Пхе шера план хенал хьалха кхоачашъе дерх цеха коллективо, цу гІулакха беррига а ниа тІабахийта къахьегаш ба болхлой.

СУРТА ТІА: производстве къахьа латтараш А. Гуджибеков В. Верченкои.

Д. Васильева сурт.

ЛОАРХІАМЕ КУЛЬТУРА КХЕЕШ

КхоалагІа шу да тха района боахамаша мах бола культура — тхьамка кхеду. ХІаьта дукхагІа йолча колхозий тхьамка лелаераша дика Іомаьяй тхьамка кхедара технологи, цулухьа цу культура лакха хьувкъам кхебе аьттув боал цар. Иштта, Ленина, Орджоникидзе, Кирова цІерагІча колхозашкара къахьегамхой, тхьамка дІадуьш, кхедеш технолге боккъонаш лерттІа кхоачашьеш болх беш хиларах хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 10 — 11 центнер лоькъадаьча тхьамка лорд чуяць. хІаьта цу боахамашкара цхьаболча тхьамка лелаераша гектара тІара 20—25 центнер чуэц из культура.

Лакхе бийцача боахамий тхьамка лелаераша дуккагІа пайда эоргболча тайпара хуьа тхьамка дІадул лаьтташ. Керттерча даькъе, хьалха гурахь дуь кІай хьаьжкІайн хиинача метте дІадуь цар тхьамка. Цу культураш доаду тхьамкана эггара кхерамегІа долла оасар, лаьттана шортта тхьамкана пайдане йола органически вешестваш а ют. ХІаьта ка бола ялат хиинача кхедаьча тхьамка дикал теттара лакха а хул.

Тхьамка дІаде лаьрхІача лаьттара культура чузашаше а юкхашта лушани ю, тІаккха эаба лаьтта оах. Цул тІехьагІа бІаьстан юкхье хІара гектара тІа 5 — 10 тонн органически удобренеш ехк, дезача дискови макхашца лаьтта товду, макхаш доал. Хьалдара макхаш даьхачул тІехьагІа цеІ-ах бут баьлча шоэлагІа макхаш а гокхаеш культиваци ю. хІаьта тхьамка дІаделехь 3 — 4 дк хьалха тІеххьара культиваци чакхйоакх.

Иштта, Орджоникидзе цІерагІча колхозе 220 тонн, Кирова цІерагІча — 330 тонн, Ленина цІерагІча 200 тонн органически удобренеш ехкар тхьамка дІаде лаьрхІача лаьтташ тІа. ХІаьта агротехнически дикагІа йолча хана цІаштта пхе дийнахь ерригатхьамка рассада дІайийна баьлар цу боахамий тхьамка лелаераш.

Тхьамка вегетацион хана, мугІарашта юкъе шоазза культиваци чакхъяьккхар, хІара гектара тІа 50 — 60 килограмм минеральни удобренеш а тувсаш 2 — 3 оасар дир.

Белгалдаккха деза суперфосфатни удобренешна подкормка йича, тхьамка шиь ханнахьа хьувкхьаалген цуи дикал лакха хулалген, хІаьта дхьатарр дика докхьалулген.

Иштта, Кирова цІерагІа колхоза тхьамка лелаерхочо А. Байсултановас суперфосфатний удобренешна пхийтта килограмм амиачни селитра а еш, хІара гектара тІа 45 килограмм а кхоачийташ кхоаза подкормка ярах, гектара тІара юкъера лаьрхІача 20 центнер тхьамка чуийцар. Царех 85 процент 3-ча сийрдача сортах тхьамка яр, хІаьта 15 процент мара дацар 3-гІа баьдеча беcсача сортах.

А. Байсултанова воваш а дукха ба цу боахаме шоай хьинар кхо ца деш къа а хьийга, дикка тхьамка хьувкъам чуийца къахьегамхой. Уж ба З. Ахмадова, Т. Байсултанова Д. Дарчигова, Т. Хасанова, К. Хириева. Шоай балха тІа лакха хьоакхаме даьхад Ленина цІерагІча колхоза тхьамка лелаеча З. Ахмадоваси Орджоникидзе цІерагІча колхозерча Б. Вакаровася, колхоза Д. Идрисовас кулгалаеча бригада. Лакхе бийцача къахьегамхоша планах 10 центнер чуріа дезача, дикал лакха а йоалш 20 центнер тхьамка чуийцай хІара гектара тІара. ХІаьта цу кхаь колхоза кхахьегамхоша 1969 шу кхоачалуш пачхьалкхенга дІаденнад 66,9 тонн, тхьамка, иштта Ленина цІерагІча колхозо 10,5 тонн. Кирова цІерагІча — 32 тонн. Орджоникидзе цІерагІа 21,4 тонн.

Пачхьалкхенга тхьамка дохкара планех лакха лерхІаш хианачул совгІа а доаккхаш Ленина цІерагІча колхозо 23000 сом. Кирова цІерагІча колхозе 52000 сом ахча даьккхад.

Районе ерригача колхозаша пачхьалкхенга дІаденнад 80 тонн тхьамка. Планал совгІа 30 тонн да из. Дерригача тхьамках 20 процент сийрдача сортах а да.

А. ЮСУПОВ,
Велика райисполкома юртбоахама производственни управлене керттера агроном.

Кхоачамбоацараш дIадаха, юртбоахама производство лаккхъелга Iалашде

1969 шера моллагIа дегIабоалабара паччахьалкхен план кхоачашъяра итогий хьакъехьа ЦСУ бахьча хоама тIа белгалдаьккхад: хаттама хьалха чоалхане хиннадаллешехьа а, юртбоахама ерригa продукци укх тIеххьарча диъ шера хIара шера юкъера лаьрхIача кхачули бдараме а 1961—1965 шерашка юкъера лаьрхIача аьккхачул 19 процент дукхагIа а хиннай.

Вай республикерча дукхача боахамий кхаш леладераш хьайбаш лелаедераш шоай хьинар ца кходеш къахьегаш аьттув боацаш денача шера ха лонош дIайоахаш. ХIанз кху шерагIа яьржай ях. Пятилетка чакхйоалача шера беркате болх бара, бахьча юбилей сийна тIайоаш декхараш сийленца кхоачашдеря соахк даьча гIалиташтей теркал ца деш карара дуаIаьтача хIамаштех кIоаргга анализ е, дIахо уж кхы ца хилийта, лаьтта леладе хьайбаш лелаяреи культура лаккхе хьежаиза баргбаш юртара къахьегамхой.

Тахан ваха цIераш йоах совхка юрта боахама лоархIамегIара продукташ кийчъяра планах лоархIа ца кьча колхозий совхозийн. Цу хьокхамашца нагахьа сание цар дикка уйла йича, хьаIомаже дукха хIамаш да.

Продукце барзI тайпах пхенена цхьадола боахамаш лоархIалъдац паччахьалкхен планах-заказах. Царна юкъе — «Джалкаи» «Плиевский» совхозаш, Ленина цIерагIа Грозненски колхоз. ЧIоагIа воахьа да цу списка юкъе I-ча Мая цIерагIйола колхоз бIарготуш. ХIаьта Ленина цIерагIа Сунженски колхозе цхьа кхокхама паччахьалкхен план кхоачаш ца е «вIаштIехьавына».

Нагахьа санна тIехьадусача боахамашкарча новкъостешта шоай балха итогаш цу хьанашка шоаш лоалахоша дахьала толамашка кийсвоI, кхетадергда, план кхоачаш ца ра бахьах аьттув боацаш дерача дIадахача вахха хьаи шера хадонех латташ ца хилар.

Цхьа шу хинна Iа цхьадола боахамаш тIехьадусаш хьадоелIа. Масала, «Джалка» совхозо кхоачашъяьяц дулх, шура, фуаш, кийчдара план. ДурчагIа а лоархIаьяьц из хьайбаш продукце цу тайпашта оттаяь хинача заданеех, хIаьта цу хана мича ледкъар хьоттама хьалаш аьттув боахаш хилара.

Иззаморг ала могаргдолаш ба лоалахарча «Шалинский» совхозах а.

Паччахьалкхен план кхоачашъеяга закон да. ГIулакх терко йоаяш лолалар, балха тIа кегар хилар, паччахьалкхени къахьегамеи дисциплина телхар, бехктохам ца хилар цу хIамаша шера-шера тIехьадут цхьадола боахамаш.

Боахам беш да юртбоахама производство сихха аIяра аьттув болаш дола хьалаш вIаштIехьдаьха цхьадола специализировакхи боахамаш тIехьадисар. Коа тIара оалхазараш леладеча «Ермоловский» совхозо мехка хьа ца луш дукха фуаш дус. Цхьаькха специализировани боахамо а — «Староюртовский» совхозо кхоачашъяьяц фуаш дохкара план. Шура ийкхара кийчъяраи тIаийца социалистически декхараш меттел, плая а кхоачашъяьяц Грозненски шурий совхозои № 1 йолча шурий совхозои. ПлявагIа лаьрхIачул кIезига дукхагIа бьшадаьраш хьачуделлад заготовительни пунктошка «Овощевод» яхача совхозо. Комсиш лелаеча пхьайолча совхозаша хьа ца луш дукха кхохсаш йисай.

Цу деррига хIамаша тешал ду болх хьалхашка латта декхар кхоачашдара тIабеозабаь лелабеш ца хилара, боахам грамотно, Iилман ларда тIа лелабе ца хара.

ХIара боахам, хIара бригада, ферма тIехьайисара бахьанаш кIоаргга довзар, производства резерваш учете эцар, социалистически декхараш кхоачашдара юрташкара къахьегамхой оарцагIбахар — партийни, советски, профсоюзни органаш, юртбоахама органий декхар. Лаьтташ леладечарен хьайбаш лелаедечарен хьагучадаьха кхоачамбоацараш дIадоахилга тIеххьадаха Iаин йолаш гIулакх дац.

КПСС ЦК декабрьски Пленума решенешка, колхозхой ЕррагIсоюзни съезда материалашка хьахьекхад юрта боахам дIахо дегIабоалабара хьадда наькъаш. Толамаш доах кадрай дисциплина чIоагIъяра, шоаш дай хилара, кхоачамбоацарашца, кетарца машар хургбоацача уйланца цах хьалкхебара партийни йоакхо еча, шийна тIадиллача гIулакхахьалхара хIаране бехктохам лаккхбеча колхозашкен совхозашкен.

Тахан лоархIамегIара декхар — фу дикагIа кийчдаран трактораша шин сменагIа болх бергболаш механизатораш кийчбара наьъстта уйла тIа а йохийташ бIаьстан юкъе кхачийна дергдолча балхашта массе оагIоралъара кийчдалар. Хьайбаш леладерий сийлахьа гIулакх — дикача кхоачамца доахан Iаьгара дахар, уж дебийта Iалашдар, цар продуктивность лаккхъяр.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕННА ЮРТА БОАХАМА ПРОДУКТАШ ДIАЯЛАРА ПЛАН 1969 ШЕРА КХОАЧАШ ЦА ЯЬ БОАХАМАШ (кхоачашъяра процент)

	Ялат	Гевраш	Баьлла-араш	Кхоаш	Дулх	Шура	Фуаш	Тха	Совхозий директораш, колхозий председателаш	Парторганизацей секретараш
Совхозаш										
«Лермонтовский»	83	—	47	—	—	69	99	—	Арсаев А. В.	Ахтаханов А.
«Самашкинский»	7	—	—	—	69	79	—	—	Дышниев С. Э.	Миназов Л. Т.
«Овощевод»	53	—	34	—	—	51	—	—	Медов С-М. А.	Кураев И.
«Орджоникидзевский»	—	—	99	—	—	—	—	—	Делаков М. А.	Гончаренко В. А.
«Ачалукский»	54	—	—	—	—	77	—	—	Арбиев М. А.	Ахмадов А. Б.
Грозненски шурий	—	65	—	—	97	72	—	—	Шаго Д. П.	Грушецкий В. Ф.
«Ермоловский»	—	98	—	—	—	55	57	—	Семин В. А.	Басханов К. М.
«Староюртовский»	20	80	—	—	—	67	39	—	Шатаев Ш. М.	Дурдиев А. А.
«Горячеисточненский»	3	38	—	—	—	57	—	—	Коэуб И. О.	Махаури Г. Г.
№ 1 йоала шурий	—	—	—	—	—	62	66	—	Синяткин И. М.	Ивершень В. А.
№ 2 йоала бьцадаврий-шурий	33	42	—	—	99.2	84	—	—	Тонкий Т. Т.	Дербенцева И. В.
№ 3 йоала сомий-бьцадаврий	—	—	—	—	—	76	—	—	Малинов А. А.	Осецкий А. И.
«Юбилейный»	4	—	—	—	—	—	—	—	Витушев Х. М.	Макеев У. К.
«Гудермесский»	—	—	75	—	—	91	—	—	Беланов Я. В.	Баудинов Х. Б.
«Дружба»	—	—	38	71	67	68	—	—	Жуковский В. Т.	Эдисултанов Ш. А.
«Ингушский»	89	—	22	—	—	81	—	69	Гетоташев А. О.	Гунаев М. Х.
«Минеральный»	98	—	—	—	—	—	—	66	Элендиев И. Д.	Султанов А-Х. А.
«Назрановский»	90	—	—	—	—	64	—	31	Плиев Х. Х.	Картоев М. А.
«40 лет Октября»	83	88	92	—	—	87	—	—	Арапиев Э-Г. Э.	Терлоев У. В.
«Экажевский»	71	—	—	—	—	72	—	—	Мержоев А-А. О.	Мальсагов Д. И.
«Плиевский»	67	79	34	—	51	82	—	—	Газдиев А. Я.	Наурбиев А. А.
«Терский»	—	58	—	—	74	—	—	93	Ржевский Г. М.	Мокроусов Г. М.
«Грозный»	—	—	—	—	99	89	81	—	Якаев В. Н.	Нинеев В-А. М.
Мичурина цIерагIа	—	—	84	—	—	69	—	—	Древецкий В. С.	Абсаламов В. Х.
«Гехинский»	84	—	—	—	—	59	—	—	Наурбиев Р. А.	Магомадов Г. Т.
«Шалинский»	—	31	—	—	91	62	39	—	Шахбиев Х. У.	Амалиев Ч. А.
«Джалка»	—	87	40	—	93	65	64	—	Алиев С.	Шатаев Р. А.
«Южный»	—	—	—	—	—	—	91	—	Сайдаев Л.	Шемилев С. Х.
«Автуринский»	91	—	—	—	—	61	—	—	Аминев Р. А.	Аршаев Д. А.
«Шелковский»	—	—	—	—	—	—	—	93	Суворов И. И.	Дуншев А. Д.
«Новогрозненский»	79	—	85	—	—	88	—	—	Мутаев В.	Несуханов Б. А.
«Наатеречный»	17	69	—	—	—	85	—	—	Асланов В. В.	Киломатов П. И.
«Кизляровский»	18	91	—	—	—	92	—	—	Моисеев М. А.	Исраилов Ш. М.
«Верхненаурский»	49	79	—	—	—	93	—	—	Теймасханов С. Т.	Хажмурадов А. И.
«Братский»	45	67	—	61	—	86	—	—	Галтаков М. С-А.	Ибрагимов П. А.
«Новогорский»	80	—	—	—	—	—	—	—	Лажикаев И. Д.	Абзотов А. Г.
«Озерный»	80	89	—	95	—	—	—	—	Висаитов М. А.	Гайрбекова Л. Р.
«Знаменский»	—	—	—	—	—	94	—	—	Завгаев Д. Г.	Дешиев Р. Х.
«Калиновский»	49	—	—	65	—	—	—	—	Фесенко А. Г.	Евошкин М. Г.
«Советская Россия»	4	—	—	—	—	—	—	—	Кудлай П. Д.	Весов П. С.
«Комсомольский»	35	—	—	95	—	—	—	—	Сявчук В. Ф.	Мазов П. С.
Ленина цIерагIа	41	—	—	79	—	—	—	—	Ганин Ф. А.	Григоренко Н. В.
Калинина цIерагIа	53	—	—	61	—	—	—	—	Сабанн П. Ф.	Беляндина З. Г.
Кирова цIерагIа	10	—	—	34	—	—	—	—	Хайкобеков Г. Т.	Минкин Б. Ф.
«Победа»	—	—	—	77	—	—	—	—	Кучугура В. П.	Рябус В. И.
«Новотерский»	—	—	92	81	—	—	—	—	Хариков А. Т.	Зенцова Н. С.
«Аргунский»	—	—	58	—	—	—	—	—	Лукьянченко И. И.	Ворон В. И.
«Наурский»	—	—	—	89	—	—	—	—	Закутняя Л. С.	Цемин Н. А.
«Бурунный»	—	—	—	52	—	—	—	—	Белаков А. М.	Пашкин А. И.
Колхозаш										
Ведана района Ленина цIерагIа	—	—	—	—	—	—	—	60	Баймурзаев В.	Телипов С-М.
Ведана района КПСС XXII-ча партсъезда цIерагIа	83	—	—	—	—	—	—	60	Баширов С. А.	Арсаханов С-М.
Ведана района Кирова цIерагIа	10	—	—	—	—	—	—	71	Мусаев З. А.	Хутиев С.
Грозненски района Ленина цIерагIа	—	24	58	—	—	67	70	61	Лютиков М. Ф.	Бородинов В. В.
Грозненски района I-ча Май цIерагIа	6	44	84	—	—	70	—	78	Вьючный В. С.	Заречный Н. В.
Грозненски района «Советская Россия»	2	—	84	—	—	61	—	33	Абдусаламов Ш. А.	Чугунов С. И.
Гудермеса района «Кавказ»	—	65	—	—	—	—	—	—	Радуев Д.	Резиханов Р.
Гудермеса района «Дружба»	93	89	—	—	—	—	—	—	Герзелиев Т.	Исламов С. И.
МалгIабика района «Кавказ»	51	97	60	—	—	95	—	—	Шелест И. Д.	Герасименко А. Т.
Наурски района «Россия»	81	84	—	—	81	88	—	—	Демченко П. Ф.	Дыбов Н. К.
Наурски района Ленина цIерагIа	—	—	—	—	—	80	—	—	Лепатин П. Д.	Катерович Ф. Ф.
Ножай-Юрта района Шериповна цIерагIа	—	33	—	—	—	—	—	—	Канзаев Д. К.	Сапаев Х-М.
Советски района XX-ча партсъезда цIерагIа	—	—	—	—	—	—	—	51	Мусортов З. М.	Узуев Э. Я.
Советски района Орджоникидзе цIерагIа	—	—	—	—	—	—	—	54	Ахмадов Ш. А.	Мурадов С.
Советски района Кирова цIерагIа	76	—	—	—	—	—	—	98	Минбулатов А-А. М.	Дурдышев А. М.
Сунженски района XX-ча партсъезда цIерагIа	81	—	—	—	—	82	—	—	Бугаев Н. К.	Ильинов М. И.
Сунженски района XIX-ча партсъезда цIерагIа	78	—	—	—	—	—	—	—	Шумилов В. А.	Калеидо В. Ф.
Сунженски района «Заветы Ильича»	—	—	—	—	—	—	—	66	Фаргиев С. М.	Оздоев А. Ю.
Сунженски района Ленина цIерагIа	59	87	80	—	—	96	81	83	Аматов М. Э.	Умаров А. М.
Сунженски района Кирова цIерагIа	92	81	—	—	—	81	—	—	Наумов Н. Г.	Фаргиев Ш. М.
Сунженски района «Победа»	—	—	—	—	—	93	—	—	Емельянов В. И.	Моисеев Н. И.
Сунженски района «Путь к коммунизму»	90	—	—	—	99.3	64	—	91	Качаров Д. Г.	Михалева А. Ф.
Сунженски района «Восход»	78	—	—	—	84	91	—	—	Ферзаули С. Д.	Чакиев З. М.
Сунженски района «Красный Октябрь»	—	77	—	—	—	—	—	—	Ферзаули Д. Д.	Амриев Б. Д.
Сунженски района Орджоникидзе цIерагIа	—	—	—	—	—	—	—	70	Точиев А. И.	Ордзанов У-Г. Ю.
Шаьла района Куйбышева цIерагIа	78	77	—	—	—	—	—	—	Ибрагимов Г. Ю.	Ибрагимов У.
Шаьла района Ленина цIерагIа	—	30	—	—	—	—	—	—	Гунаев З. А.	Асхабов Р.
Шаьла района XX-ча партсъезда цIерагIа	—	42	—	—	—	—	—	—	Вазидов А-Х. А-В.	Мусаев Д.
Шелковской района Мичурина цIерагIа	87	—	97	—	—	—	84	86	Ляпунова З. Я.	Кислица Я. В.
Шелковской района Ленина цIерагIа	65	—	—	—	—	—	—	86	Пивень С. Н.	Молочков А. Ф.
Шелковской района «Путь к коммунизму»	—	—	73	—	—	—	—	—	Трошин Н. П.	Птащкин В. И.
Шелковской района «Червленский»	—	—	73	—	90	—	—	90	Савченко М. П.	*Семенов В. П.
Шелковской района «Коминтерн»	38	—	65	—	—	—	—	—	Табацкова В. Г.	Юшков Н. А.

В. И. Ленина юбилейна сийленца наькъакхара А. Шерипова цIерагIча Грозненски Нефтемаслозавода установкашта юкъе ерьжача социалистически яхье хьалха латтачарех а атмосферно-вакуумни трубчатка коллектив. Мехкдаьтта чаккдаккхара бетта план хIинзалехьа 103 проценти мехкдаьтта сийрда продуктий арахецара план 107,5 проценти кхоачашъяьй цо. Хьинаре къахьег операторашк Шерехов Александра, Керемиян Александрас, кхычар.

СУРТА ТIА: болх беш ва оператор А. Широков.

И. Панева сурт.

БIАЬСТАННА НАКЪАДОЛХАШ...

ГIУЛАКХ ЭРГАШ ДА

ДIадахача шера йиьлагIча квартале планах 62 трактор тоае езаш бар Шаьла района механизатораш, план кхоачаш а яь укх шера 15-ча январе 66 трактор тоаьй цар. Дика вIаштIехьбаьккхаб техника тоаяра болх Ленина цIерагIча колхозе. Комбайнаш йоацаш, гурахьи Iайн планех тоае езаш хинна ерригa техника тоаьъбаьнаб механизатораш. Ишт дика къахьег «Автуринский» совхоза механизаторашеа а.

Геттара во вIаштIехьдаьхад техникана ремонт яра балхаш Куйбышевен XX партсъездан цIерагIча колхозашка. Масала Куйбышева цIерагIча колхозе дIадахача шера а ила трактор мара тоаьяьц, цу тайпара планах 6 трактор тоае езача 2 мара тоаьяьц XX партсъезда цIерагIча колхозе а.

ДIадахача шера 160 механизатор эшаш вар тха района боахамашта. Цудухьа укх шера боккха терком тIабахийтаб оаха механизаторашк кийчбара. ХIанз 4 беттарча механизаторий курсашка дешаш 16 саг ва. ХIаьта шоай квалификаци лаккхъе вахийтав 12 механизатор. Цул совгIа укх шера цхьоалагIча феврале болх бе йолалургьа 4 бетта лаьрхIа курсаш «Джалка», «Автуринский» совхозашка. ХIаьта района МРО-с Курчалое вIаштIехьехача курсашка кийчъе лаьрхIад 90 трактористе.

Я. ЮСУПОВ,
Шаьла района юртбоахама производствени управлени кертера инженер.

ТЕХНИКА КИЙЧЪЕШ

Сунженски района механизаторий инициативах ерьжача социалистически яхье а бахьна ерригa техника хаьназа тоаьь яккха гIерт Гудермеса района механизатораш. Хьалха бригадай, мастерской коллективай собранешка дийцар из доаш. Цига белгалъяьккхар тайп-тайпара техника тоаьь яккхара ха, хIара комбайнеро, тракториста, слесара социалистически декхараш тIаийцар. Хьаьта юртбоахама профсоюза райкомо, боахамашкара профсоюзашен комитеташ вар кулгалдоашта декхар тIадиллар техника тоеш боахача механизаторий балхашара безам сорбинахара эша хьалаш вIаштIехьдала, уж болх беш болхка моттигаш йIайха хургйолаш кийчъе.

Района механизатораш юкъе ерьжача социалистически яхье хIанз хьалха латт «Кавказ» колхоза механизаторий коллектив. Гурахьи Iайн планах тоае езаш хиннача ткъа тракторах бархIаь тоаьь баьннаб уж хIанзалехьа. ХIаьта тоа а яь миниш линейка тIа дIаоттаяьй еррига тоае езаш йолча инвентарах 90 процент. Ремонт эшшаме ю уккхаь.

Техника тоаярал совгIа боккха терком тIабоахийт боахама кулгалдоша керда механизаторий кадраш кийчъярин къаьнача механизаторий говзал къаьначарие дIайоазийтарах. Ишт укх шера январь бетта хьалхарча денешка боахаме хьайийлача трактористий курсашка хIанз дешаш ва 25 саг. Цул совгIа укх шера дукхахчар шоай балха квалификаци лаккхъяьй.

Лаккха хьокхамаш доах социалистически декхараш кхоачашдеча «Гудермесский» совхоза механизатораша. Цу боахаме бIаьсти хьатIаоттаеньха планах тоае езаш хиннача тракторех ремонт ца еш йисараш кхоъ мара ю. Вожаш тахан а йолх бе кийча я.

Техника тоаеча балхаш деш болча механизаторашта юкъе дика ка йоалаш ва йиьлагIча бригада бригадира Ионча А. Х. Шамиев, слесарь И. Владимиров, слесарь-моторист А. Катаев, кхыбараш.

ДIадахача шера йиьлагIча квартала планах 62 трактор тоае езаш бар района ремонтникаш, хIаьта тоаьъраш 80 трактор я.

Укх шера ерригача трактораший шин сменах болх бергбола гIулакх вIаштIехьдаккхара района боахамашкара Калиновски профтехучилище механизаторий специальность Iомае деша вахийтав 42 саг. Цига дешаш а кийс лоаман йоI.

Шаьла района механизаторийца социалистически яхь лелаеш ба тха района механизатораш. Цу яхье котбалара шоай хьинар ца кходеш къахьегаш ба уж хIанз.

Н. МЕШКОВ,
Гудермеса района юртбоахама болхлой профсоюза райкома председатель.

Колхозхой ЕррагIсоюзни III-ча съезда решенеш кхоачашъеш

УСТАВА ХЬАЛХЛЕНЦА

Тха колхозхой хьинаре къахьегаш ба парте бегIалъяь юртбоахам сихха тоаядира дегIабоалабара программа кхоачашъяра. Кхоачашъяьй цар паччахьалкхенга юртбоахама продукташ йохкара пятилетка дIадахача диъ шера план, лаккхлуш доагIа наькха вахара хьал.

Политически боккхача маьха документ да колхоза Керда Устав. Цу тIа мадарра боагIаду колхозашка хинна социальни экономически эргалонаш, гучайоах юртбоахама производство дIахо дегIайоалляра торонаш, колхозхой активность лаккхъяра наькъош. Уставо декхарийла ю колхозаш средствашк Iалашъяра уж дIахайтара экономически кийса леладе, страховой, культурно-бытовой, производствени фондаш алсамъяха.

Кердача Уставо, колхоза бокъонаш слина, белгалду декхараш а: хIара колхозхо декхарийла ва Устав мадарра кхоачашде, общественни боахама цIена къахьега, къахьегама дисциплина чIоагIъе, общественни боахам лорабе, колхоза керттерча гаизах, — лаьттех бизза пайда эца.

Уж деррига гIулакхаш теркал а деш чакхъяьлар дукха ха йоацаш дийна тха колхозни собрани. Колхозa доалахьа 11634 гектар юртбоахама угоди я, цу даькъе 7965 гектар—оаха лаьтташ. Пачхьалкхен новкъостелца 880 гектар лаьтта дьальяй хий дехка кхайла система. Вахьда эксплуатаце дIадонна хьаллара дакъа конструктивни кхоачамбоацараш долаш хиннаIга гуш да. Из бахьан долаш догIан хьисапе хий деттача установкай къахьегама писарле яхха хилар. ХIанз тха колхозе 1120 гектар хий дехка лаьтташ да. Цар тIа дIаюргьа гурахьи бIаьстеи ю культураш. Вахьда цох кхоачам бац Iергбац тха къахьегамхой. Укх шера, пийоххIача тайпара, 1585 гектара тIа хьалъяь ергье хий дехна система. Цу гIулакха доккха новкъостал ду тхона паччахьалкхено. Хий декхача система цхьоалгIен шоллагIен доакъош хьаллаь дахара догIан хьисапе хий детта установкаш а йолаш 22 трактор еннай тхона.

Из а деррига дац. Дукха да тха эрозе Iоатиьам бач, декхаш дожкьашка деда лаьтташ. Цу дукхьа 420 гектар йола хьалхардараш чIоагIIен 400 гектар йолча шоллагIдараш тIа терассин кхем дерхI оаха укх шера. Цу гIулакхаша тоаро хулийтаргья колхоза экономика цийка дегIайоалае.

Шарра пайда эц тха кхаш леладерца органически, минеральни удобренеех а. Уж кхашка еш керттера оваш деш а, хIаьта подкормка еш а. Укх шера кхачека кхаа дерхI оаха 7 эзар тонн минеральни удобренеш. Цул совгIа фермашка хIанз Iалашдаьд 20 эзар тонн кхо. Шеко яц цу ерригача удобренеех гIулакх доазарца пайда эце юртбоахама ерригача культурай хьунийам дикка лаккхлургхьарах.

Колхоза экономика дIахо дегIайоалляра боккхача лоархIаме да машинно-тракторий парк шерагара-шерага шерлуш хилар. ХIанз тха колхозе 107 трактор я. ХIаьта хIара шоа дукхагIа хулаш а йоагIа техника. Масала, укх пятилетка диъ шера 54 трактор оьцай паччахьалкхено тха колхоза, цул совгIа дукха комбайнаш, кхыйола юртбоахама инвентарь а яннай. Колхозе юртбоахама техника шортта хилара торо хулийт ялат дIадера, из чуэцара, цунна гIулакх дара балхаш цхьа хиннача чакхдаха. ХIаьта юртбоахаме культурай хьунийам лаккхбара из мел лоархIаме да дувца а дезац.

Колхозхой ЕррагIсоюзни шоллагIча съезда итогаш юкъаш къахьегамхоша кIоаргга анализ йир хIаьта боахама, ялат Iалашдара планаш кхоачашъяра. Цар белгалъяьккхар боахаме хIанз а хьайбай продукташ ахара ерригача резерваш бизза пайда эцаш ца хилар, фермашта кулгашца деча балхашта механизаци вIга лелара оттадаь хилар. Цу лехьамах да лерхIараш дукха да. Укх шера хьалъергьа 200 бежана лаьрхIа механизированни коровник, 200 Iаьсана лаьрхIа телятник, кхыдараш.

Колхоза Устав дуцаш къахьегамхоша мел бола дукха предложенеш елар лаьтта, техника, хьайбаш лелаярa хьакъехьа. Ишт комбайнер волча Шагров Павела предложени елар хIара трактористо лелае тайп-тайпара техника яла: комбайн, гусенични колесни тракторащ, кхыйола техника. ХIанз из система толхаш я колхоза правлени. Цу тайпара предложенеш кхы а дукха хилар. ХIаьта колхоза правлени партоорганизаци царех пайданегIа яраш кхеста а еш, уж производстве юкъейхьара наькъаш тохкаш я. Собрание ишт белгалбир колхоза Устав оттадара йола комисси а.

ХIанз В. И. Ленин ваь 100 шу дизара дикача толамашца накъабахара хьинаре къахьегаш ба тха берриг къахьегамхой.

П. ГЕРАСИМЕНКО,
МалгIабика района «Кавказ» колхоза парткома секретарь.

Хьинар кхо ца деш, лоархIаме бола ха йоа ца сиз тIатеIIа къахьегаш ба Грозненски района Ленина цIерагIча колхоза механизатораш. ДIадахача шера йиьлагIча квартале юртбоахама техника тоаяра план тIеххьоачаш а ю, укх юбилейни шера хьалхарча бетта кхоъ трактор дукха тIеххьатосса инвентари тоаьй цар. Техника тоеяраша юкъе хьаьстта дика болх бу трактористаша М. Карасоева, А. Шестопалова, А. Аюпова. Дукха ха ец цар шоай тракторашк тоае дIаоттаьь, хIаьта хIанз дукха хIама кийдаш уж тоаь яха а. Геттара раьза а техникаьна яьча ремонта мастерске веакхуш нов. Жуков а.

Х. ТАЛГАТОВ.

СУРТА ТIА: Ленина цIерагIча колхоза дикагIа вола механизатор Шестопалов Александр.

ОБЩЕСТВЕННИ ПОРЯДОК ЛОРАЕШ

ДРУЖИННИКА НОВКЪОСТАЛАХ

Цу дийнахь Октябрьски ОБХСС начальника милица майора Шукаева кабинете цІахьа чІогІа телефон техар. Николайна айхар телефон тохачун оаз. Из вар спекулянтаци социалистически рузкъа лечкъадераш гучабаха дуккха новкъостал дань дружинник. Сергейга хоршал а хаьтта, Николаса хьеІзазар цІенна кахьата лист, ручка хьаийцар. Сергея цІаккха а довцачу гІулакха телефон техацар, цун массеха гІулакхаш дола къамелаш хулар. ХІинз а техьар цо телефон, цхьан гражданина 10 гали генараш Актюбинске деьхийтад, аьна.

— Геттара дика ду, — аьлар Николая, Сергейна баркал а еалош, — багажни отделенене юхе хилалехь, цыьдар ца дулой а, да тІаьхье из мечара эа хилахь, тха ухх кахьата діадоагІа хьона.

ОБХСС сотрудника шийна тІедиллахь гІулакх кхочушде багажни отделенне вахи аравьлар Сергей. Шиа хашнахьа веза а хьевавар. Ер діакхьачача цига хиннавер мухь дІабохьийташ вар и. Шиа мухь контайнер чу болга а хайна, аравьлар сег. Цунна тІаххьа аравьлар Сергей а. Трамвай тІа хайра из сег. Сергей а цу тІа хайра. Пленц юкхаш хиннача сега тІаххьа лелаш ши сахьат дьяхзар Сергея. «Юххера а таксене тІа в кайна дІаввахар из сег. Автомашина номер ве хьежар Сергея.

Цу хана багажни отделене кхачар ОБХСС сотрудникаш Шукаев Николайн Ткаченко Иван. Квитанце номерга хьежача, царна кайра цунна доагІача машинна билета номери мухь дІабохьийтар гІоргола поезд маца йодан. Бакъда Сергей нервензар царна.

ОБХСС сотрудникаша, рынке е бахе ,продеевцашна хьэттар из сег. Дружинник тІехьа лийннача сега цІин тайпан цІин хьайнйцар продевецаша. Из хиннавар Далакоа ІалиуддиН. Хаде хилазар из мичахьа вах ха. Назрановски переулкагІарча, № 10 йолча цІагІа баха Даланова ловлахой болча бахе хилар уж. Даланова нийэр тІа кест - масте мухь кхузьа автомашинан таксене уммнго хайра. Цхьазе дукха за йоанз Далакоа цІагІа воацаш. Массаза е из волча уверош цхьа мех бе. Сег нарга вача, масаза в сесег арейоалийт цо.

Иштта дІадолидалар Далакое тозкилга. Даланое юхь тІара вехача нахаца цхьяна дружинникаш оттабир цун цІенна юхе а Центральни рынна в. Гучадевлар Далакое генараш кхыйола юртбахьама продукташи юхайохкаш вахилга. Цхьабакъда из хариде йиш йоацаш дІакъокха дезар. Гекараш Грозне ни а деш, Актюбинске юхадохкийга документаш бехьде дезар.

ХІаьта хІана... ХІана тІан аьша кайна дІаьалла Даланое хьайна вехар.

Далакое вахз баззи хинпа, цо билет нийца поезд дІайодача хана хІара евгене юхе дружинниканаш милице сотрудникаши оттабир. Бакъде Актюбинске дІабохьийтача мухьа да хьевензар.

Кхо ди хьалха дІабохьийтана мухьа тІехьа самолетаца вахар ОБХСС сотрудник Ткаченко Иван.

Шоай гІулакхаш в дита, шоаш болча венача хьешиа гІулакх девча Актюбински милицерча новкъосташта баркал ала доагІа. Ка ялацар — Грознера кхаьча генараш дІа а нийца Актюбинскера кхычахьа дІадихьадар. Мичаи Из цхьянена в хацар. Юххера кораяир Далаковна генараш дІадеина станце гІуваакхара сег. Из хиннавар тамаше дика хІама дагадогІаш сег. Генарий галеш дІадихьача грузовина номер дІа в язьъ, чакха Госавтоинспеце бакар ОБХСС сотрудникаш. Из грузовни хиннача автотранспортни предприяте диспетчера хоам бир цу автомашина водитель городе Хрмтеу командировке ваьийтеа, аьна.

Цига ваха вийзар. Цу городе Далакое милицена воаэаш хиннавар, хьалха генараш доккарах милице из леаца хинна хиларах доле документ кхаделар Ткаченко Иванега. Шиа беш а аьнна справкаш хиларах кІалдара ваьннае Далакое. Бакъда Ткаченкоэ хоара цун беш йоаэинга.

Спекулянта гаргарча наха чулаьме прокурорагара санкци а хьаьца, ОБХСС сотрудникаш мукъамар царна. Далакова генараш кхахьийте даьсса 20 гали корадир. Далакова генараш ихордаш хинна кузин а гучальлар. ЦІенна дІатІаьнха в хІама ер из, чуйа нишк а латташ, Машиннашна штамп тІайоле уж даьсса галеш Грозне дІадахьийтар Ткаченко, Далаковал цхьа ди тІаьхьагІа цІавера из.

Дукха ха ... хьаккар из йоалаш хинна из спекулянт зуш, кхы цо юхадохка генараш эцергдац, аьнна катапоре. Юххера а грузовникаца рынке гучавьлар из. «Горпищеторгаа тиэина хьалхашка социйир цо машина. Даьсса галеш продаевцага дІа а дина, Далаковен шоферен йиза хьалийзар кулоэ. Шофера цхьа хІама а аьнна, продавеца доагІа ахча дІа а денна, рынкера араволача наІаргала дІаволаввалар Далаков, укхаза цунга хьежаш такси ветттар.

Машинаньчак тІаьйовлеча сецайир грузовик, водитель отделе вахар. ХІаьта Николайн Иван Далакое волча бахар.

Калитка дІакъовлаза нийсъалар вихарна. ОБХСС сотрудникаш нийчен тІа баьлар, наІарах хІама техар. «Де» аха дош а хеза, цІагІа дІачубакар уж. Шен-да ше цхьавер цІагІа. Коча кечаматаш а дийлла, чІогІа дань чай молаш вагІар из. Шоаш санна баькхаб Николаа дІахаьйтача, юхь гІара бокъдІабакар цун, из а вьга, оарххалга чура чай Іамазкар. Бакъде из иштта вохар геттара чакхе дІадаьлар. Ше кхерзвеннилге дІа ца хьайта гІортар, сих а ца луш, шиа бе даьлла пепа Іоттадир Далакова. ТІакха хьа а гІетта ,аьлар:

— Фу дерга хІаьта согара-м лаьа хІама дац шоана. Са дер біаргаргучче де. Генараш са дац. ХІаьта хІана кхы хьатІадо дезаш а да...

Цхьа тонни ер тонни генараш официально кьалийцачун тІехьагІа лаьцар Далакое ше а.

Шоай етта доаца гІулакх дІахо а деш ба гуш йоацаче фронте салтий. Цар гера да сийрда бІарг цхьабор, таьхкар, хьисап дар, делал далеш, маьхара хилар. ХІаьта цар чІогІагІа латт Сергей а ум санна а болча иттанеша, бІаьннеэшца овгІуе нусащ уж хиларах.

М. ЛЬЯНОВ,
милице майор.

Дика вІаштІехьабаккхаб общественни активаща боах МалгІабека района Долакоарча участкови уполномоченне Цечоев Мухарбика. Везтха гаргта сег юкъевоалга цо вІашагІьеллача халкъа дружинана. Уж ба юртбоахама къахьегамхой, хьехархой, дешархой.

Дукха къахьег дружинникаша шоай юртара общественни порядок лорайра. ХІара саральа культура Щен юхе, улкаша бІаргаго йиш я общественни порядкаре хьожаш дела дружинникаш, М. Цечоева тешаме гІончаш.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) халкъа дружинник А. Салатов — № 3 йолча сайрийнарча школа директор, М. Цечоев — участкови уполномоченни, халкъа дружинник А. Умаров — Долакоарча № 7 йолча школа завуч.

П. Катакова сурт.

ЗУЛАМХОЧО ЛИЙРХІАР КХОАЧАШХИЛАНЗАР

Грознерча машиннаькъа вокзале шийн массазара служебни гІулакхаш деш вар линейни отдела болхло милице воккхагІа вола лейтенант Федотов. Шийн участкерча порядкага хьожаш лелаш сатем бейна хьувалча цхьан сага бІарг кхийтар цун. Машинашта каст-каста тІауяш кхьамахь а деш, цул тІехьа тІа шийна тІехьа оару доагІаш санна, юха а хьежаш, сиххача борала вокзала нерронигаьа юхаухар из. Иштта массекхазза дІа-хьа вахар цо вовза сег. Эггара тІехьа из малав ха, цунна тІавахар милице воккхагІа вола лейтенант. Милице форма тІоювха сег шийна хьетІавоагІаш біаргаваьча цунна къаьхка ведда пассажираш поездага хьежаш багІача зала чу вахар зІаьмига сег. Из зуламхо хиларах шеко ецар. Цудукъа фуннагІа дань а документашка ца хьожаш из дІа ца ваьийта чІогІо йир Федотов. Ер хьалкхашкарча наІарах зале чувоаллаше а тІехьашкарча наІарах аравьлла таксени латтача оагІорахьа дІаведар зІаьмига сег. Цул тІехьагІа сихха цхьан таксека тІа а ваха 50 сом махьах Махачкала ше дІавигар дийцар цо водителагара. Цхьабакъда вокхо тигга хиннадацар. Цига тІехьахкийначе нов, Федотова вокзала дежурни отделе чукхгар воаэаш вовза зІаьмига сег. ЗІаьмигача сага паспортга хьежача из цун ловцкга хайре милице болхлоча.

— Малав Попков, хьан паспорт да Іа лелавар? — цІенхаштта хьаттар дежурне.

Шиа гІулакх бІехлуш латтала кхетадань зІаьмига сег цкъарчоа ведда кІалхарвала волар. Цхьабакъда цунах хІама хьаланзар. Обыск йича цун хисара къахьегама книжка кІена бланка дукха ахчен даьккар дежурне. Объяснеш язьа тиганзар зІаьмигача сего.

Цунца къамаьл деш воалаш дежурни кабинете телефон техар. Дежурне трубка хьаийна къамаьл деча хикъагІа кабинетере ведда араийкхар зуламхо. Цунна тІеххьа арайнхача воккхагІа волча лейтенанте Федотова тахьна велалехьа хьалальнар зІаьмига сег. Цхьабакъда вож укхал цца болашагІа хиннавар. Федотов из хІама а теха дІаведар из. Цига новкъостала тІахкьачар милице Октябрьски райотдела болхло Чабаев. Дуккха тІехьаьдар уж шиь зуламхочоа. Эггара тІехьа Рабочая улица тІа наьха кхаре лаьцар цар из. Низ болаш вар зуламхо. Самбо приемах пайда а эцаш хьала цун кулгаш дийхар милице болхлоша. Милице болхлошта дика новкъостал дир цига нийсаеннача дружинника Саркисовеи милице Ленински райотдела уголовни розыска начальника майора Кравцовен.

Малав милице болхлоша лаьца зуламхо? Следстви еш гучадаьннача из хиннав Волгоградски областной суда кхенза йолча йоІах ниаах кулгаш тохарахи цунгара хІамаш яхьарахи итт шу набахта чувалла суд а в оал Галкин Анатолий. Набахте воаллаш шу даьккхача ведда хиннав из.

Кхо бутт баьккхаб зуламхочо ний мехке букхача городашка лелаш. Ше кхьачача дукха керди зуламе гІулакхаш даьд цо. Цхьабакъда, Грозне номер чаккхьаьнаьц. ВоккхагІа вола лейтенант М. А. Федотов фийла хиларах, зуламхо бехктокхаьнаж хІалхархьаьнаваь.

А. ТАРАСОВ,
Грозноерча машиннаькъа станце милице линейни отдела начальника заместитель.

ДОТТАГІАЛЕН САЙРЕ

«Красный молот» заводе «Голубой огонек» яха сайренаш хул каст-каста. Тайп-тайпарча темаех йолча цу сайренашка дукха нах хул — завода болхлой, юртбоахама къахьегамхой, искусствах литературах вкелаш, кхыбола хьаьший.

Укх деношка а хилар цу завода коллективо хийтта «Голубой огонек». Халкъашта юкъерча доттагІалла хетаь ер из сайре. Завода клуба йоккхача зале чухошанар цу сарахьа гулбеннараш. Завода шефство лелаю «Староюртовский» совхоза кулгалхой а къахьегамхой а, эрсийн кодчайн шиъ а республикански драматически театрий артисташ а бар царна юкъе.

Массане а терко тІаозаш дар завода парткома секретара В. Шейкина, «Староюртовский» совхоза парткома секретара А. Дурдиева дань къамаьлаш. Шоай коллективаша доахача толамех, В. И. Ленина юбилея сийна шоаш тІайийа социалистически декхараш иштта кхоачашду дийцар цар.

Гулбеннараша боккхача безамца ладийгІар М. Ю. Лермонтове цІерагІча драматически театра артиста Л. Куклина В. И. Ленина сценически образ хьакхоллаш ше бича баллах дийцачунга. Х. Нурадилова цІерагІча театра артиста М. Дудаева дийцар «Белая пустыня» яха кинофильм доакхаш ше дакъа лацарах.

Сайре чаккхйоаллаш завода художественни самодеятельноста коллективо концерт оттадир.

М. ДУДАЕВ,
пенсионер.

ГРИПП ХИЛЧА МИЧА ТОХА ЕЗА ТЕЛЕФОН?

Ленински районе лораш укх телефонегІа кхайкха йиш я: цхьоагІча горбольница поликлиника — 2-08-75, 2-02-88; № 4 йолча поликлиника — 2-07-12, 2-12-43; № 3 йолча поликлиника—2-33-61; Калинина цІерагІча поселкера поликлиника — 3-34-34; № 1 йолча поликлиника — 3-36-12, 3-33-06, 3-34-14; берий поликлиника — 2-24-19.

Октябрьски районе: шоллагІча горбольница поликлиника — 3-37-31, 3.37-47, 3-42-42; кхоалагІча горбольница поликлиника — коммутатор 2-2С-33, кхы тІа в 1.11, 0-62, 4-10.

Заводской районе: 7-ча горбольница поликлиника — коммутатор 93, кхы тІа в 0-27, 2-06; № 3 йолча поликлиника — коммутатор 94, кхы тІа в 2.47, 3-77; 4-ча горбольница поликлиника — 2-37-19, 2-31-06.

Старопромысловски районе: № 6 йола поликлиника — коммутатор 92-00, кхы тІа в 0.07; пхьалгІча горбольница поликлиника — коммутатор 92-00, кхы тІа в 1-96, 1-36; кхоалагІча городской больница поликлиника — 2-23-08, кхы тІа в 3-08, 0-46.

Вай декхар — лаьрхІа, дика оврцагІа в доьнна гриппана етта яр.

СПОРТ

Дунен рекордаш

ЕЗА АТЛЕТИКА. ШоллагІча доккхача дозала штангисташта юкъе дунен тІа ца хеза рекорд оттайир Велики Лукашка конкурсагІа йоацача РСФСР юниорий хьаьш йолча хана кхоззе 595 килограмм айьча Шахты яхача городерча Алексеев Васлие. Жаботинский Леонида хІанзалца айьчул 5 килограмм дукхагІа я уж. Цу цхьан хенна дунен ше рекорд кхы в оттаьй Алексеева: жим—210,5 килограмм (США-рча Джон Дюба результатаа цхьа килограмм дукхагІа), толчок — 221,5 килограмм (иштта цхьаьхха американца — Роберт Беднарскечул цхьа килограмм дукхагІа). Цу дозала категорера ерргга дунен рекордаш хІанз советски спортсменашка я.

(ТАСС).

Доазол дехьара

5 шу дизаь Коммунистически парте инициативагІа Цейлоне арадувла доладенначча «Атта» («Бакъдар») яхача газета. Цу доацача юкъагІа лоархІамаш дІадаржаши да газет болхлошта, аьхархошта, студентамта, прогрессивни интеллигенцена юкъе.

Цейлона столица — Коломбо, кертерча даькъе болхлоех дола къахьега адамаш а долаш, эггара дуккагІа нах бахача районе в газета редакци.

Газета чІоагІа уйла тІайохийт хьатІайоагІача лениски юбилейна. ХІара кІирагІа кепатт цу тІа дунен пролетариата баьччана хетаь материалаш.

СУРТА ТІА: «Атта» яхача газета керда арайьнача номерга хьожаш ва редакце болхло Арполис Аннухами.

В. Шаалобина сурт.
ТАСС фотохроника.

СИЙЛАХЬЧА ЮБИЛЕЙНА НАКЪАДОЛХАШ

ЛОНДОН. (ТАСС). В. И. Ленина партретаца хьелаллау укхаза СССР-нарча культурий буззамий Общества арадоахача журнала январски номер. Общества боккха болх бу В. И. Ленин вань 100 шу дузача денна кийчо еш. Ленина юбилейна хетаь Англе, Шотланде, Уэльса тайп-тайпарча городашка дукха лекцеш йийшай, выставкаш ю. Ленински юбилейна хеташ Лондоне, Манчестре, Лидсе, Бирмингеме, Эдинбурге ергйолча выставкашка да ленински балхаш, цун письмойи рукописайи копеш.

АДДИС-АБЕБА. Эфиопе столице массазарча советски выставка помещене хьайийллад «Ленин ваьхав, Ленин вах, Ленин вахаргва» яхача темах йола экспозици. Стендашка я В. И. Ленина хержа произведенеш, социализм хьалъара эггара актуальни долчи дешай, пролетарски интернационализмех, тайп-тайпара пачхьалкхашка машаре ядарах, социалистически пачхьалкхех арахьарча политиках дола ленински балхаш. Къастача разделе къоастаь я В. И. Ленина вахарахи цун балхахи, Россе хиннача социалистически революцех дувцача фотографей подборкаш, Ленинах йола биографически очеркаш.

Ленински экспозици чІоагІа лоархІаш я Аддис-Абебе бахача наха.

РАНГУН. «В. И. Ленина 100 шу дизара накъадолхаш» иштта яьхна цІи а йолаш: «Ботатаун» яхача газета тІа статья пзаьаь йоваш волча бирмански писателя, политически обозревателя У Тейн Пе Мьинта. Бирма берригга журналисташ тІахьийхар цо ленински юбилей дездеча хьинаре дакъа лацара.

В. И. Ленин вань 100 шу дизара хетаь материалаш «Скудаун» яхача журнала хаддаиза йола тема а хина дІаэттай. Цу журнала оагІонаш тІа араяьхача статьяшта юкъе я «Ленин — къамаш - мукъадахара болами», «Лаьттах дола ленински декрет» яха а кхыйола а статьяш.

(ТАСС).

СОЦИАЛИЗМА МЕХКАШКА

БЕРЛИН. 22 марта ГДР моттигерча халкъа представительствашка хургдолча хоржамий центральни хоржама комиссе учредительни заседани хилар. Республика городашкеи юрташкеи вІашагІьаьхкача хоржамий комиссешка болх беш хургва 100 эзар совгІа сег. Халкъа представительствашка хоржамаш хургда 9000 городеи юрта общиней.

Комиссе председатель, СЕПГ ЦК Политбюро члена Ф. Эберта белгала декхара, хоржамашта кийчо яра хоржамий комиссешта хьалхашка латта бехктокхаме декхараш къоастадергда немций лаьтта мел хинначарел эггара а прогрессивний йолча хоржамий система ларда тІа.

СОФИЯ. Болгаро - советски доттагІлех дерригахалкъа комитета органа йолча «Болгаро-советски доттагІал» яхача журнала хьалхара номер араьнна 25 шу дьнинд, 25 шера номер тІара номер тІа журнала дувц советски паьхе вахарах, коммунизм хьалъеш цар доахача толамех, читателашка дІадовзийт Советски Мехка Іилмана, техникана, культурана, искусствана керда хьаргІдьаннараш. Журнало боккха терхам тІабохийт дохаргдоаца болгаро-советски доттагІал чІоагІдара тІехьара дерригача халкъа болам Болгаре дегІабоалабара.

Журнала 25 шу дизар берригача мехка шерра белгалдоаххаш да. СССР-е доаха толамаш шерра дІадовзийтарах, болгарски советски халкъий доттагІал дегІадоаладеча юкъе докхха дакъа лацарах, юбилейца дувзаденна журнала Димитроа Георге орден еняп.

ВАРШАВА. Варшавски болхлой монтажниках В. Качмарчик кердача квартире ваха херах ПНР наха чубаха цІеноаш хьалдеча юбилейни ведха а хинна дІаэттар: Варшава городской халкъа Совета президиума председателя бера цо дІайийцар «Польша 500 эзарлагІа йола кооперативни квартирал аьнка тІаяда» дола дІоагІаш.

Пхе шера дуккха а ваха чубаха цІеноаш хьалдевча Польша столицаяа цу торжествах мехка городашкеи юрташкеи ваха чубаха цІеноаш хьаллара керттера форма в хинна дІаэттача кооперативни хьисапе гІишлош хьалъяра шиа тайпара, итташ елга хилар.

(ТАСС).

СОЦАЕ ВЬЕТНАМЕРА США АГРЕССИ

ПАРИЖ. Юристий-демократий дунен халкъашта юкъерча ассоцаце араьйкхай Къулбехьен Вьетнаме американски воешкина деча зуламашта дукъалара заявлени.

Заявлене тІа йоах, Вьетнаме США империалисташ ду тІема зуламаш таххара йолча комиссе хоам бер вьетнамски лаьтта американски салташа деча зуламех — Тханг Бинь (Куангнам яха провинци) яхача районе бахача нахах 700 сег верах.

Юристий-демократий дунен халкъашта юкъерча ассоциаце дІадех Къулбехьен Вьетнамера США агресси дІаяккхар.

ЛОНДОН. Вьетнаме США дІадоеш йоача агрессена дукъаларча демонстрацена юкъе дакъа лоацаш щи эзар гаргга сег хилар. Демонстрацена юкъе дакъа лоацаш хиннача наха премьер-министра Вильсона Даунинг-стритерча официальни резиденце йихьар Къулбехьен-Малхбузен Азе США-с лелаеча политиках хьакъхастар английски правительствагара хьадехаш йола резолюци.

(ТАСС).

Хьал кхохкалуш латт

ЛОНДОН, 27 январь. (ТАСС). Къилбаседерча Ирландера хьал дика кхохкаделар Лондондерре католически районе бахача нахан мохк дІахо а дІалоацам долча английски эскарахи юкъе керда довнаш хинначул тІехьагІа.

Пресс Ассошиэйтид яхача агентства 25 январе хоам беш мехнилара Богсайде—Лондондерре католически гетто—бахача наха 24 январе сарахьа 25 январе Іуррец тІо бийттар английски салтий постамта. Эскарен полицен отрядаша лелахаа демонстраца. 5 сег лаьцна.

Довнаш хинначул тІехьагІа английски военни администраце юкъа я чрезвычайни положени оттайир городе. Богсайда тІайолха улицаш карташ аь дІакъайлай. Сарахьа ялх сахьат даьнча городе цу дахь тІа йолхача автомобильшина чІоагІа хьеж.

Зуламе никъ хьаллоацаш

ВАШИНГТОН, 27 январь. (ТАСС). США ерхаш латт произраильски кампани. Вашингтоне еш я «ГаргарчІа Малхбоале машар хилийтара проблемаш» хетаь США эггара боккхагІча жугтий организаций хулталхой конференци. Цунна юкъе дакъа лоацарана деча къамаьлех къаьста гуш да дунен цу районе этта конфликт машара навкъаца къоастара лоацаш, США оагІонгахьара Израила вен дола тІема новкъостал дІахо а лахадар цар дІадехаш хилар.

Конференци хьеллаш, США эггара йоккхагІа йолча жугтий «Бнай брит» яхача организаце председателя Уильям Векслера йоахар, США произраильски политика лелаяр бертагІача американски хьамтама мах хара да.

Американски жугтий лидерамах тІахьехаш йола Израиль лелалцара политика США правительства оагІонгахьера, кхетаеш я. Конференци ше яьийтача послане тІа Никсона баьллир США Израила тІема низ чІоагІбе лерхІаш хилар.

«ВІашагІкхийтта Штаташ кийча я доттагІал дола пачхалкъаленам хьаллацара тІема кхоачам лоттабе, царах я Израиль а», — йоах послане тІа.

США керда произраильски кампани шерлу Тель-Авива тІема гІулакхаш кхы а чІоагІагІа делададча хана. Оккупил пехьарчар ше хьалловцаш хиларах, Израила дІахо а ІардЬй мехкашта дукъал агрессивни гІулакхаш леладу, 1967 шера цо дІалаьца Іарбий территори шийна йита дагаьха.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Республика кооператорий актив

Юбилейни декхараш иштта кхоачашду, иштта чаккхдьккхад дІадаха 1969 шу? Цу дешашта хетаьар дукха ха йоацаш хинна Нохч - ГІалгІайчен кооператорий республикански актив.

Доклад яьча респотребсоюза председатель нов. Мамаев белгалдир республика кооператорашка шоай декхараш кхоачашдаь хилар. Шера плал 101,7 процент кхоачашдьй цар. Юрташка бахача нахага дІадахача шера ши миллион сома товараш дехкад. ХІаьта юрташка а районни центрашка а 18 керда тика, ворхІ столове а буфет а, маькх ю цхьа завод, ворхІ склад хьаяьй.

Тхьа кооперативни организаце тІехкхоачашьвй 1969 шера товарооборота план. ХІаьта тІехьаюсе коллективаш в я респотребсоюза системе. Царех я Калиновски потребобщество а ерригга Назурски райпо а.

Пренеех къамаьлаш даьраша дукха дийцар кооператораша даьхача толамех а иштта кхоачамбоацарех а.

ХІанз а тІехь вІаштІехьдаьккхадац торговии сете товараш централизованно тІакхахьар. чІоагІа мекъа лел Грозненски производственни комбината цІа хьалдара балхаш. Универсально-торговии база ханнахьа юрташка товараш дІа ца кхачийтарах, транспортах ниіса пайда ца эцарах дукха дийцар республикански активе.

Къамаьлаш дахьар теркам тІабахийтар коллективашка беш бола кхетама болх цІенхаштта товбе беззаш хилара. Коммунистически къахьегама школаш, дикагІа йола опыт дІа-хьа тела школаш из, йоахар цар. Хенаахьа кхоташ иц социалистически яхьа.

Уж дерригга а кхоачамбоацараш дІадахара наькъаш белгалдир активо. ТІакйцар 1970 шерара керда социалистически декхараш.

Б. СЕРГЕЕВ.

Колхозхошта—совгІат

Сунженски района Нестеровски станице бахача пахага дика кхаь кхачар дукха ха йоацаш—600 моттиг йола йоккха зрительни зал, кружковой занятешта цІеноаш, массекх гимнировочни хургйолча культура Щен лард йоалача эггара хьалхара кхера торжественно Іобудлаш митинг хилар станице укх деношка. Керда культура Щ1а 1971 шера 7 ноябре дань дала деваш да.

С. КОРАБЛИНОВ,
Нестеровски юкъарча школа завуч.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллеи Грознеи моркаш а йолаш, лоадажа йоачаи а йоацаш, малхбоалехьара лаьгІо, гІаьххьача боарамга кхоачаш мух а хьекдаш ха хила а фегара температура республике гІолле 1 градус йіовалгара 4 градус шелалга кхоачаш, Грозне 0 градус гаргга, хада а тарлу. ДІахорча шин дейн шин бусе моркаш я йолаш, юкъ-юкъе йоачая а хулаш, малхбузехьара гІаьххьача боараме мух я хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашк 1—6 градус шелал йолаш, деношка 4 градус йіовхалгара 1 градус шелалга кхоачаш, дІахо 4 градусага кхоачаш шел я луш хила а тарлу. МЕТЕОСТАНЦИ.

ЛадувгІа, хьажа

РАДИО
29 январь

6.30 — «Юрта Іуйре» (гІалгІай меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачий программа. 7.35 —Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25—Украински аллеш. 8.45 — «Ленина лай тахана дина» яха передача (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачий программа. 16.05 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 16.20 — Юрта боахама къахьегамхошта дола концерт. 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00—Москва. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Ашараш. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

30 январь

6.30 — «Юрта Іуйре» (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачий программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.35 — Дунаевско ашараш. 8.45 — «Къона тІехье» (гІалгІай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачий программа. 16.05 — Концерт. 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Къаьнара ашараш. 17.30 — «Къахьегама традицеш кагирхой хьетамца кхебар», яха передача (нохчий меттала). 17.45 — Ленин ваь 100 шу дизарга. «МелгІбик таьля» (гІалгІай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
29 январь

18.00 — Передачий программа. 18.05 — Телевизионни кердадараш (гІалгІай, эрсий, меттала). 18.30 — Миллионий ленински университет. Диалектически материализм. «Материалистически диалектика законаш». 19.00—Къахьегамца тоьхна доттагІал (нохчий меттала). 19.30—Уж кхетамца кхебаьб комсомоло (гІалгІай меттала). 19.50—Шоана, берам. 20.00 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 20.15 — Ахбіашера летопись. «1917-гІа шу». 21.00 — Передачий программа. 21.10 — «Жерое Кавказа» яха художественни фильм.

30 январь

17.45 — Передачий программа. 18.00 — Кхаьна удобрени яха. 18.10 — Дешархошта дола фильм. 18.25 — Телевизионни кердадараш» (нохчий, эрсий меттала). 18.55 — Хоамаш. 19.00 — Ленина парте мугІарерар. Бригадир сонай беш лелар Алхаханов (нохчий меттала). 19.10 — Музыкальни паузa 19.15 — «УчхалІенно» яха телевизионни журнал (нохчий меттала). 19.45 — Кинохурнал. 19.55 — Телевизионни сийлен восна. 20.15 — Шоана, берам. 20.25 — «Къамаьл йистедъяннадац» яха кинопередача. 21.25 — Передачий программа. 21.30 — «Пароль хиза» яха художественни фильм (хьалхара серь).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж).
Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам. — 3-30-11; бехктокхама секретара — 3-34-33; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий — 3-42-30; Юрта боахамий письмойи отделий— 3-42-28.
«Грозненский рабочий» издательства типографи. Револючи проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж).
Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-33; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.
Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ06028. Заказ № 638.